

2015

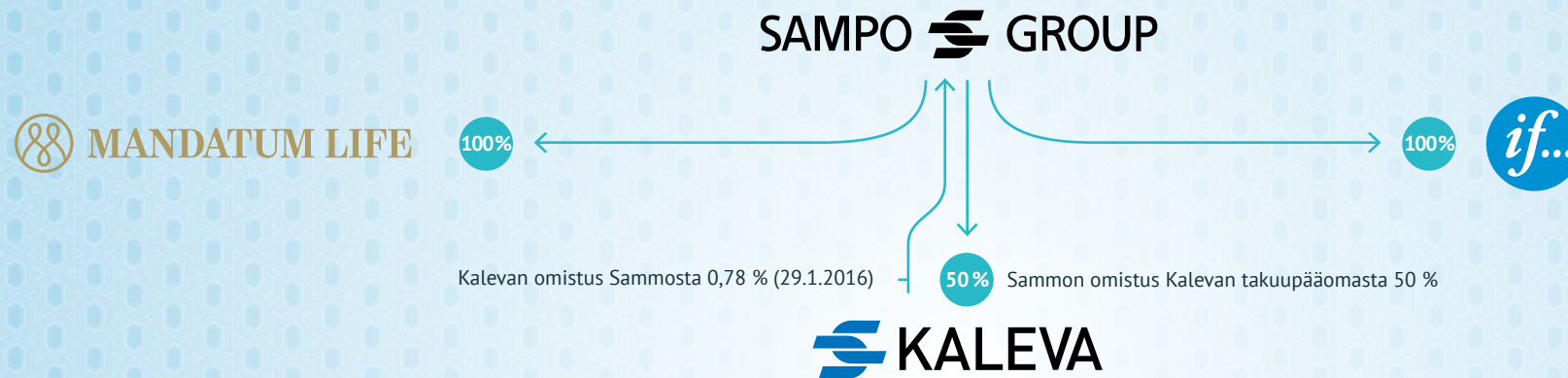
KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ KALEVA
VUOSIKERTOMUS

140 vuotta elämää

SISÄLLYSLUETTELO

HENKIVAKUUTUS	3
AVAINTIETOJA	4
TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS	5
TILINPÄÄTÖS	10
TOIMINTAKERTOMUS	11
TULOSLASKELMA	17
TASE	18
RAHOITUSLASKELMA	19
TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET	20
VAKUUTUSMAKSUTULO	23
MAKSETUT KORVAUKSET	23
LISÄEDUT	23
KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN	23
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY	24
SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO	25
YHTIÖN OMISTAMAT TOISTEN YHTIÖIDEN OSAKKEET JA OSUUDET MUISSA SIJOITUKSISSA	26
OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA	28
TAKUUPÄÄOMAN JAOTTELU	28
VASTUUT	28
TUNNUSLUVUT	29
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	32
TILINTARKASTUSKERTOMUS	33
RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT	34
HALLINTO	43
HALLINTONEUVOSTO	44
HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO	45
TILINTARKASTAJAT	45
HALLITUS	46
KALEVAN LUOTTAMUSMIEHET	47
KALEVAN TAKUUPÄÄOMAN OMISTAJAT	48
LISÄEDUT	49
KALEVAN HALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT SÄÄSTÖVAKUUTUSTEN LISÄETUJEN JAKAMISTA KOSKEVAT TAVOITTEET 1.1.2003 ALKAEN	50

SAMPO-RYHMÄN HENKIVAKUUTUS

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö (Mandatum Life) yhdessä vastaavat Sampo-ryhmän kotimaisesta henkivakuutusliiketoiminnasta. Yhtiöillä on hoidossaan yhteensä noin 700 000 suomalaisen vapaaehtoinen henki- tai eläkevakuutus- turva sekä reilu viidennes alan yhteenlasketuista 47 miljardin euron vakuutussäästöistä.

Riskihenkivakuuttaminen sekä henkivakuutus- ten tarjonta säästäjä- ja sijoittaja-asiakkaille ovat olennainen osa Sampo-konsernin strate- giaa. Sampo Oyj:n tytäryhtiö Mandatum Life tarjoaa kattavat palvelut varallisuuden kasvat- tamiseen, eläkeaikaan varautumiseen, yritysten henkilöstön sitouttamiseen sekä henkilöriskien

hallintaan. Mandatum Lifen päätuotealueita myynnissä ovat sijoitussidonnaiset säästösopi- mukset ja ryhmäeläkkeet sekä riskivakuutukset.

Mandatum Life nojaa Suomessa kolmeen myyntikanavaan: yritysmyyntiin erikois- tuneisiin omiin myyntiryhmiin, varakkaa- seen asiakaskuntaan keskittyneeseen varain- hoidon organisaatioon sekä Danske Bankin verkostoon. Mandatum Life toimii yritys- myynnin osalta myös kiinteässä yhteistyössä If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n (If) kanssa.

Kaleva on erikoistunut myymään ryhmä- henki- ja tapaturmavakuutuksia. Kohderyhmänä ovat Kalevan kanssa yhteistyösopimuksen

tehneiden toimihenkilö- ja palkansaajajärjes- töjen jäsenet perheineen. Yhteistyösopimusten ja niiden myötä tarjottavien ryhmäkohtais- ten etujen piiriin kuuluu noin 90 järjestön jäsenet perheineen. Kalevan myöntämien, hinta-laatusuhteeltaan markkinoiden parhaiden Primus -henki- ja tapaturmavakuutusten myyn- nistä, hoidosta ja korvauspalvelusta vastaa If. Koko perheen henki- ja tapaturma- vakuutukset voi helposti ja edullisesti ostaa myös Kalevan omasta verkkokaupasta www.henkivakuutuskuntoon.fi.

Lähes kaikilla Ifin ja Kalevan yhteistyöjärjestö- jen jäsenillä on käytössä järjestön oma extranet- palvelu (www.if.fi/järjestö), missä jäsenet voivat

oman järjestönsä kotisivujen kautta tutustua jäsenetuihinsa.

Kalevalla on vastuullaan myös ennen vuotta 1997 otetut yksilölliset riski- ja säästöhenki- vakuutukset, joiden asiakaspalvelusta ja kor- vauspalvelusta huolehtii Mandatum Life. Keskinäisenä yhtiönä Kaleva ei kuulu Sampo- konserniin, mutta yhteistyö konserniin kuuluvien Mandatum Lifen ja Ifin kanssa on tiivistä.

Lisätietoja Kalevan liiketoiminnasta saa yhtiön omilta kotisivuilta osoitteesta www.kalevavakuutus.fi.

KALEVAN AVAINLUVUT 2015

Meur	Kaleva		Mandatum Life	
	2015	2014	2015	2014
Vakuutusmaksutulo (omalla vastuulla)	63	61	1 133	1 093
Sijoitustoiminnan nettotuotot	99	45	549	489
Maksetut korvaukset (omalla vastuulla)	-206	-133	-993	-875
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	160	79	-511	-490
Liikekulut	-8	-9	-93	-91
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	108	43	85	126
Muut tuotot ja kulut	0	0	0	0
Liikevoitto	108	43	85	126
Tasoitusmäärän muutos	16	-1	12	0
Lisäedut	-100	-38	24	0
Voitto ennen satunnaisia eriä, varauksia ja veroja	25	5	121	125
Liikekustannussuhde, %	60	68	96	100
Henkilöstö keskimäärin	10	11	93	203*)
Vakuutustekninen vastuuvelka (omalla vastuulla)	868	945	10 780	10 296
Taseen loppusumma	1 153	1 220	11 790	11 510
Arvostuserot	350	318	832	723
Toimintapääoma	617	563	1 535	1 448
Toimintapääoma-aste, %	995	882	570	535
Vakavaraisuuspääoma	617	580	1 535	1 460
Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvelasta, josta on vähennetty tasoitusmäärä ja 75 % sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelasta	71,1	62,4	23,8	23,0

*) Mandatum Life muutti vuonna 2014 yhtiörakennettaan perustamalla kaksi uutta tytäryhtiötä. Muutoksen yhteydessä 300 työntekijää siirtyi työskentelemään uusien yhtiöiden palveluksessa.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2015 oli Kalevalle jälleen tasaisen tuloksen vuosi. Siitä todisteena ovat mm. sijoituskannan 9,3 prosentin tuotto, 71 prosentin vakavaraisuusaste ja 617 m€:n vakavaraisuuspääoma. Kotitalouksien riskihenkivakuuttamisen markkinaosuutemme nousi euroissa mitattuna 18,6 prosenttiin ja uudistettu henkivakuutuskuntoon.fi-verkkokaupamme sai asiakkailtamme hyvän vastaanoton.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2015 oli Kalevalle tasaisen tuloksen vuosi vaikeasta taloustilanteesta huolimatta. Keskeiset tulostittarimme näyttävät hyviltä ja antavat vakaan pohjan myös alkaneelle vuodelle 2016:

- Yhtiön vakavaraisuus pysyi erittäin hyvällä tasolla.
- Sijoitustoiminnan tulos oli erinomainen.
- Asiakkaiden vakuutussäästöjä kasvatettiin 4,5 %:n laskuperustekoron lisäksi merkittäväällä lisäedulla, jota korotettiin kaksi kertaa vuoden 2015 aikana.
- Henkivakuutuksen markkinaosuutemme jatkoi kasvuaan.

Vakavaraisuus ja sijoitustoiminta

Kalevan vakavaraisuus oli vuoden lopussa noin 71 % ja vakavaraisuuspääoma noin 617 m€.

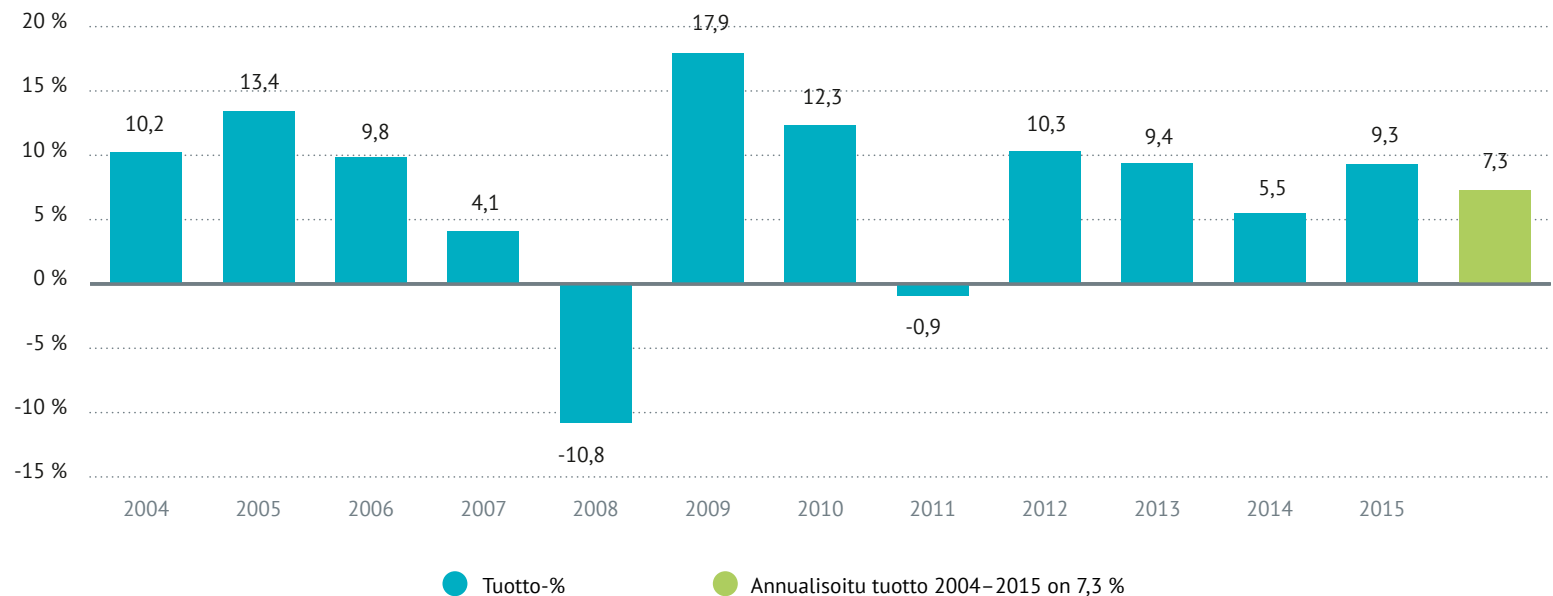
Kaleva onkin yksi Suomen vakavaraisimmista henkivakuutusyhtiöistä, jonka kyky kestää valitettavasti edelleen jatkuvaa taloudellista matalasuhdannetta on erittäin hyvä. Kalevan vahva talous antaa erinomaisen lähtökohdan yhtiölle myös tulevaisuudessa.

Kalevan sijoitustoiminnan tulos oli erinomainen. Etenkin kotimaisiin ja pohjoismaisiin osakkeisiin ja yrityslainoihin painotuvan sijoitussalkun tuotto nousi 9,3 %:iin.

Osakesijoituksista merkittävin on edelleen Sampo Oyj, jonka kurssikehitys on ollut erittäin hyvä. Kalevan omistamat Sammon osakkeet tuottavat Kalevalle myös merkit-

tävän osinkotuoton. Sammon hallituksen esityksen mukaan osinko vuodelta 2015 on 2,15 €/osake, mikä tarkoittaa Kalevalle osinkotuottoja noin 9,4 m€.

Kalevan sijoituskannan tuotto 2004–2015 (käyvin arvoin)

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Sijoitustoiminnan loistava tulos on edellyttänyt huippuosaamista ja nopeaa reagointikykyä Sammon sijoitusyksiköltä, jonka hoidossa Kalevankin sijoitussalkku on. Tämä näkyy myös vuoden aikana tapahtuneissa sijoitusallokaation muutoksissa. Sijoitussalkun sekä sijoitusten allokaation ja riskien pitäminen Kalevan hallituksen

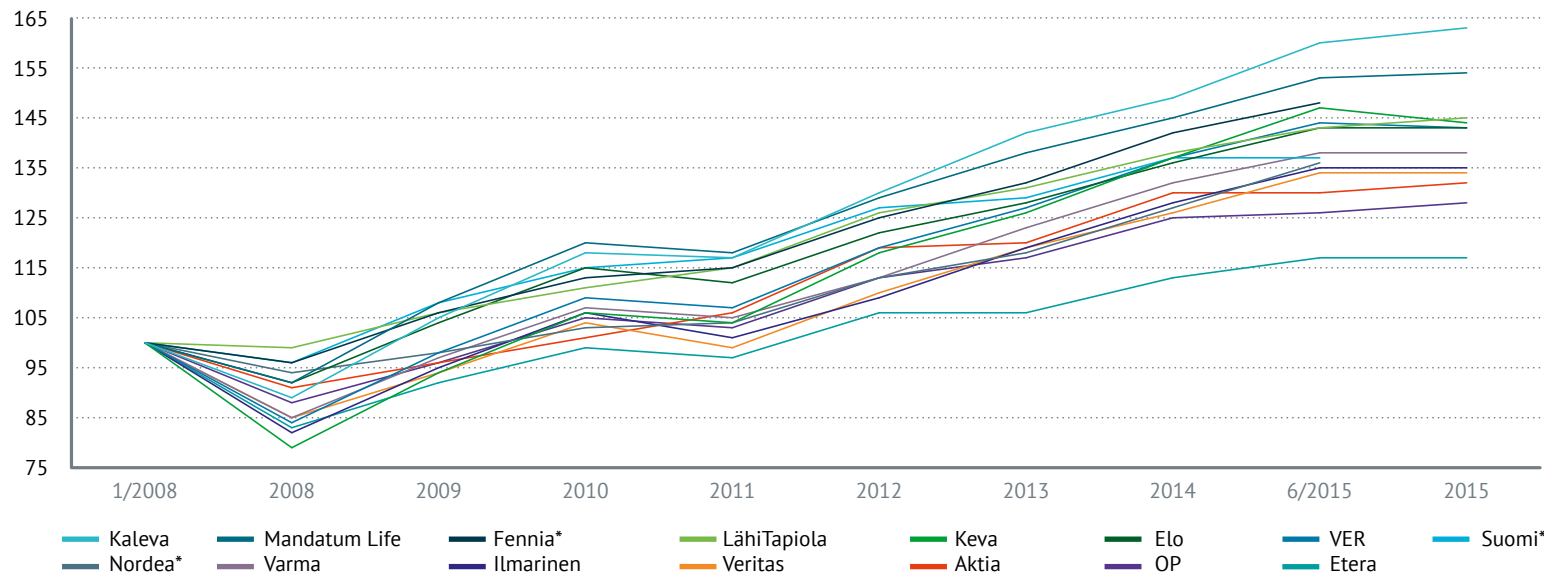
hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisena ja kuitenkin joustavana nopeisiin muutoksiin on tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpää.

Hyvässä kunnossa oleva talous ja vakavaraisuus takaavat hyvät edut myös asiakkaillemme. Vuonna 2015 asiakkaille maksetut lisäedut

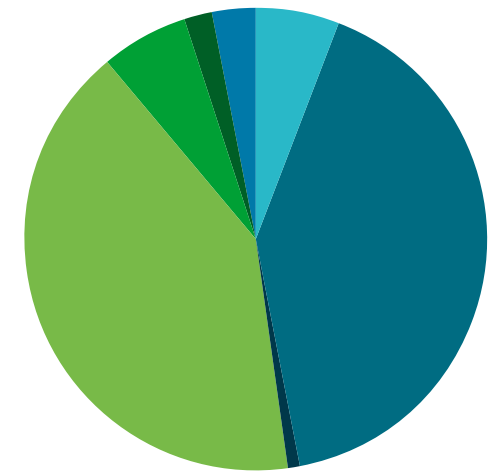
sekä lisäetuvastuun muutos olivat yhteensä lähes 100 m€.

Kirjanpidollinen tulos oli noin 24,5 m€. Tulos ilman lisäetuja, tasoitusmäärän muutosta ja veroja sekä huomioiden taseen ulkopuolisten arvostuserojen muutokset oli noin 140 m€.

Nettosijoitustuotto käyvin arvoin (indeksoitu, 2008-2015)

*Fennian, Suomen ja Nordean 2015 kokonaistulos ei vielä tiedossa

Sijoitussalkun allokaatio 31.12.2015
1 429 MEUR

Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	6 %
Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	41 %
Korkojohdannaiset	1 %
Osakkeet	41 %
Kiinteistöt	6 %
Pääomasijoitukset	2 %
Riskirahastot	3 %
Asiakaslainat	0 %
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	0 %

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vakuutuksenottajat ja asiakkait

Vuonna 2015 erääntyi ennätysmäärä asiakkaittemme 1990-luvulla ottamia säästö- ja sijoitusvakuutuksia. Maksoimme asiakkaillemme vakuutussäästöinä yhteensä 162 m€, joista lisäetujen osuus oli noin 67 m€. Asiakkaat olivatkin varsin tyytyväisiä Kalevan vakuutuksilleen saamaansa tuottoon. Vuosina 2003-2015 Kaleva on maksanut säästövakuumusten päättymisen yhteydessä määrättyjä ylimääräisiä lisäetuja (ns. terminaalibonus) yhteensä lähes puoli miljardia euroa.

Kuolemantapaus- ja muita korvauksia maksoimme yhteensä noin 43 m€. Näissä hyvin vakavissa ja ikävissä tilanteissa vakuutus on todella osoittanut tarpeellisuutensa.

Myyntillisesti viime vuosi oli myös hyvä. Primus henki- ja tapaturmavakuutuksia myytiin noin 33 000 kappaletta. Kalevan markkina-

osuus henkivakuuttajana jatkoi kasvuaan ja on nyt 18,6 %. Olemmekin kuolemantapausten maksutulolla mitattuna toiseksi suurin henkivakuutusyhtiö.

Valitettavasti henkilövakuutusmarkkinassakin kilpailu on kovasti kiristynyt ja vaikka saimme paljon uusia asiakkaita, menetimme heitä myös kilpailijoille.

Loppuvuodesta 2015 lanseerasimme kaikille uusille Primus-vakuutetuille myönnettävän veloituksettoman, 2000 euron arvoisen lisäedun, Selviytymisturvan.

Erityisen ilahduttavaa on alkuvuodesta täysin uusittuna käyttöön otetun henkivakuutuskuntoon.fi -verkkokaupan saama hyvä vastaanotto asiakkaittemme keskuudessa. Jo tuhannet perheet ovat kartoittaneet henkilövakuutustarpeensa ja ostaneet vakuutuksensa

sen kautta. Noin 20 % myynnistä tulee verkko-kaupan kautta. Panostamme tähän kanavaan jatkossa entistäkin enemmän.

Vuoden lopussa Kalevassa oli vakuutuksenottajia eli asiakasomistajia yhteensä lähes 250 000 ja vakuutettuja henkilöitä reilut 400 000.

Yhteistyökumppanit

Ehkä suurin muutos Kalevan toiminnassa tapahtui vuoden lopussa, kun Sampo-ryhmän yhtiöiden, Mandatum Henki-vakuutusosakeyhtiön, If Vahinkovakuutusyhtiön ja Kalevan yhteistyö palkansaajajärjestöjen kanssa siirrettiin Ifistä takaisin Kalevaan, missä se reilut 20 vuotta sitten olikin. Kalevalla on erittäin hyvät edellytykset järjestöyhteistyön hoitamiseen, onhan yhtiön hallintoelimissä, hallinto-neuvostossa ja asiakasomistajien valitsemina

luottamusmiehinä runsaasti myös eri järjestöjen edustajia.

Kalevan yhteistyöjärjestöjensä jäseneduiksi räätälöimät henkilövakuutusratkaisut ovat edelleen markkinoiden edullisimmat. Suurimmillaan alennusprosentit ovat yli 70 %.

Tutkittua tietoa

Henkilövakuuttaminen on Suomessa edelleen selvästi jäljessä omaisuuden vakuuttamisesta. Etenkin henkivakuutusturva on edelleen vain noin kolmanneksella työikäisistä ja niilläkin, joilla vakuutus on, se on usein alimitoitettu kotitalouden tarpeeseen nähden. Olemme pyrkineet nostamaan henkivakuuttamisen tietoisuutta niin markkinoinnin keinoin kuin myös median välityksellä. Itse aion jatkaa keskustelua aiheen tiimoilta tänäkin vuonna erityisesti järjestökumppaniemme kanssa.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Teetimme viime vuonna tutkimuksen suomalaisten varautumisesta kuolemaan. Selvitimme erityisesti, miten suomalaiset perheet ovat varautuneet taloudellisiin riskeihin, mikäli puolison tulot ja panos perheen elämässä menetettäisiin. Tutkimus osoitti juuri sen, mitä etukäteen ajattelimme: 52 % suomalaisista ei ollut varautunut mitenkään listaamillamme varautumistoimilla. Vain 10 % vastanneista ilmoitti tehneensä testamentin.

Historiaprojekti

Kalevan historiaprojekti, jonka Kalevan pitkäaikainen toimitusjohtaja Matti Rantanen otti vastuulleen vuonna 2013, saatiin päätökseen syksyllä. Projektin lopputulemana syntyi historian tutkija Jussi Vauhkonen kirja ”Selviytyjä”, joka seikkaperäisesti kertoo Kalevan historias- ta vuodesta 1965 nykypäivään.

Vaikka Kaleva on kirjan pääroolissa, kerrotaan siinä myös koko Suomen finanssimarkkinan isoista muutoksista viime vuosikymmeninä. Kirja on mielenkiintoista luettavaa kaikille lähihistoriasta kiinnostuneille.

Haluan tässä yhteydessä kiittää etenkin Jussi Vauhkonen ja Matti Rantasta, mutta myös kaikkia kirjan tekemiseen osallistuneita henkilöitä,

jotka lukuisissa haastatteluissa antoivat omat muistonsa ja tietonsa kirjailijan käyttöön.

Kirjan voi saada omakseen tilaamalla sen osoitteesta tarja.kuismanen@mandatumlife.fi

KALEVA 2016:

Yli 140 vuotta suomalaista henkilövakuuttamista

Alkanut vuosi ei tuo muutoksia Kalevan pitkän aikavälin strategiaan: Huolehdimme jatkosakin säästäjä- ja sijoittaja-asiakkaidemme eduista, tarjoamme yhteistyöjärjestöjemme jäsenille edullisia ja laadukkaita henkilövakuutusratkaisuja ja maan parasta vakuutus- ja korvauspalvelua yhdessä Mandatum Lifin ja If Vahinkovakuutusyhtiön kanssa. Myynti- ja markkinointipanostukset kohdistamme entistäkin enemmän yhteistyöjärjestöihimme sekä nettimyynnin kehittämiseen ja kasvatamiseen.

Suuri merkitys Kalevan menestyksekkäässä toiminnassa on yhteistyöyhtiöittemme Ifin tekemällä Primus-vakuutusten myynnillä sekä sen ja Mandatum Lifin tuottamalla laadukkailla ja nopeilla vakuutus- ja korvauspalveluilla. Sampo Oyj:ltä ostettavat asiantuntevat sijoituspalvelut mahdollistavat jatkossakin parhaan mahdollisen tuoton sijoitussalkullemme. Näille kaikille yhteistyökumppaneillemme iso kiitos vuodesta 2015.

Hallinnollisesti tärkein tehtävä vuonna 2016 on varmistaa, että vuoden vaihteessa voimaantulleet uudet vakavaraisuus- ja riskien-

hallintasäännökset ja määräykset eli ns. Solvenssi II otetaan Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla käyttöön. Tämä sääntelykokonaisuus tuo mukanaan huomattavan määrän uutta viranomaisvalvontaa ja raportointivelvollisuuksia. Etenkin aktuaari-toiminnon yhteistyö Mandatum Lifin vastaavan organisaation kanssa tuo Kalevalle merkittäviä etuja ja osaamista näiden asioiden työstämiseen.

Kiitokset vuodesta 2015

Lämmin kiitos kaikille Kalevan toimintaan osallistuneille, niin omalle kuin yhteistyöyhtiöittemme henkilöstölle.

Kiitos myös Kalevan hallituksen ja hallinto-neuvoston jäsenille sekä luottamusmiehille.

Ennen kaikkea haluan kiittää kaikkia Kalevan yhteistyöjärjestöjä ja asiakkaita heidän yhtiötä kohtaan osoittamastaan luottamuksesta.

Helsingissä, maaliskuussa 2016

Paula Salonen
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖS 2015

TOIMINTAKERTOMUS 2015

ALAN KEHITYS KOTIMAASSA

Henkivakuutustoimialan maksutulo kasvoi edellisvuoteen nähden 6 prosenttia 6 275 miljoonaan euroon (2014: 5 942, lähde: Finanssialan Keskusliitto). Sijoitussidonnainen maksutulo kasvoi 13 prosenttia 5 505 miljoonaan euroon (5 159) ja sen osuus koko alan maksutulosta oli 88 prosenttia (87). Perustekorkoinen maksutulo pienentyi 3 prosentilla 770 miljoonaan euroon (783).

Henkivakuutusalan vakuutussäästöt kasvoivat kertomusvuoden aikana 9 prosenttia ja olivat 46,6 miljardia euroa (42,9). Sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen määrä kasvoi 31 prosenttia 31,4 miljardiin euroon (26,9). Kotitalouksien osuus alan vakuutussäästöistä oli 75 prosenttia (74).

Kaleva-konsernin rakenne

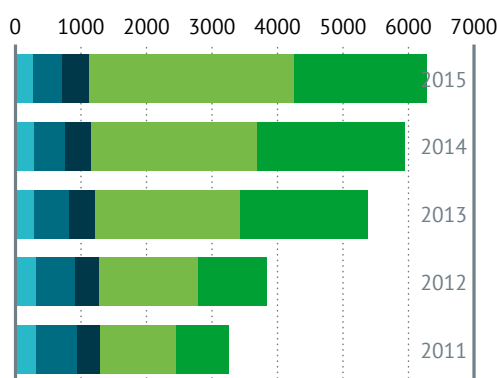
Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan konserniin kuului 31.12.2015 emoyhtiön lisäksi viisi suomalaista asunto- ja kiinteistöyhtiötä tytäryhtiöinä.

TOIMINNAN TULOS

Vakuutusmaksutulo

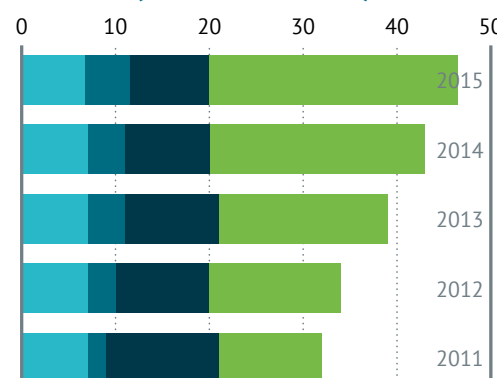
Kalevan kokonaismaksutulo oli kertomusvuonna 63,6 miljoonaa euroa (61,4), josta yksilöllisen henkivakuutuksen osuus oli

Henkivakuutusyhtiöiden ensivakuutuksen maksutulo Suomessa, Meur

- Ryhmäeläkevakuutus
- Yksilöllinen eläkevakuutus
- Riskihenkivakuutus
- Säästöhenkivakuutus
- Kapitalisaatiosopimus

Henkivakuutussäästöt (Alan kotimainen liike)

- Perustekorkoiset, yritykset
- Sijoitussidonnaiset, yritykset
- Perustekorkoiset, yksityiset
- Sijoitussidonnaiset, yksityiset

34,9 miljoonaa euroa (34,6) ja muun kuin työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen osuus 28,5 miljoonaa euroa (25,9). Jatkuvia maksuja kirjattiin päättyneenä vuonna 59,1 miljoonaa euroa (56,2). Koko Kalevan maksutulo liittyy laskuperustekorolliseen liikkeeseen tai riskihenkivakuutuksiin.

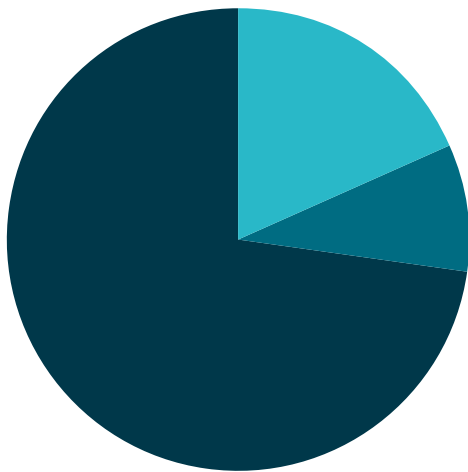
Kotitalouksien riskihenkivakuuttajana Kaleva oli alan toiseksi suurin 18,6 prosentin (18,3) markkinaosuudellaan. Toiminnan painopistealueella, palkansaaja- ja toimihenkilöjärjestöjen ryhmätuvakuuttajana, Kaleva on selvä markkinajohtaja. Järjestöjen jäsenille räätälöidyn Primus-ryhmähenki- ja tapaturmavakuutuksen myynti oli noin 33 000 sopimus kappaletta. Nettimyynnin osuus Primuksen myynnistä on kehittynyt suotuisasti ja on nyt noin 20 % euromääräisestä kokonaismyynnistä.

Sijoitustoiminta

Kalevan sijoituskannan markkina-arvo oli vuoden 2015 päättyessä 1 429 miljoonaa euroa (1 372). Sijoituksista 47 prosenttia (54) oli korkosijoituksia, lainoja ja talletuksia, 41 prosenttia (37) osakkeita, sekä 11 prosenttia (8) kiinteistö-, pääomarahasto- sekä vaihtoehtoisia sijoituksia. Sijoituskannan jakautuma oli sijoitussuunnitelmassa asetetun tavoite-tilan mukainen.

TOIMINTAKERTOMUS 2015

Maksutulon markkinaosuudet 2015
Kotitalouksien riskienhivakuutus
yhteensä 287 Meur

Kaleva	18,6 %
Mandatum Life	8,7 %
Muut	72,8 %

Kertomusvuoden päättyessä ulkomaisten sijoitusten osuus Kalevan sijoituskannasta oli 57 prosenttia (47), josta noin 15 prosenttia (19) oli tehty euromaihin. Osakkeista ulkomaisten sijoitusten osuus oli 37 prosenttia (36) ja korkosijoituksista 79 prosenttia (58). Muita kuin euromääräisiä sijoituksia oli vuoden 2015 päättyessä 415 miljoonaa euroa (365). Tästä 75 prosenttia (74) oli suojattu valuuttakurssiriskiltä terminoimalla ja optiostrategioilla.

Sijoitusten arvostuserot olivat tilivuoden päättyessä 350 miljoonaa euroa (318), joista 324 miljoonaa euroa (283) liittyi osakkeisiin. Kalevan korkosalkun duraatio nousi kertomusvuoden aikana 1,9 vuoteen (1,7). Korkosalkun ns. juokseva tuotto nousi 3,2 prosenttiin (2,4).

Korkosalkussa luottoriskillisten sijoitusten määrä ja osuus kasvoivat merkittävästi. Vuoden 2015 päättyessä näiden sijoitusten osuus oli 87 prosenttia (51) korkosijoituksista. Luottoriskillisten sijoitusten pääpaino on pidetty pohjoismaisten yritysten ja pankkien liikkeeseen laskemissa lainoissa. Valtioiden liikkeeseen laskemat lainat myytiin pois kertomusvuoden aikana (95 miljoonaa euroa vuoden 2014 lopussa). Rahamarkkina-

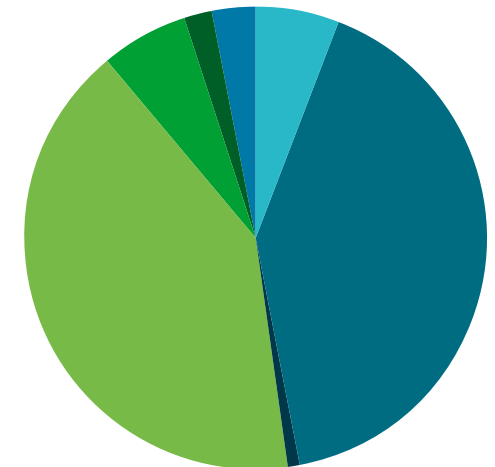
sijoitusten määrä ja osuus vähenivät merkittävästi, ja vuoden 2015 lopussa näiden osuus korkosijoituksista oli 13 prosenttia (37).

Kalevan suorien kiinteistösijoitusten käypä arvo vuoden 2015 lopussa oli 56 miljoonaa euroa (42). Lisäksi kiinteistörahoitukseen oli sijoitettuna 8 miljoonaa euroa (6) sekä kiinteistösijoitusyhtiön pääomailainaan 18 miljoonaa euroa (17).

Koko kiinteistösijoitussalkun tuotto arvonnäytökset ja myyntivoitot mukaan lukien oli 14,7 prosenttia (1,2).

Vuoden 2015 päättyessä Sampo Oyj oli 205 miljoonan euron (194) markkina-arvolla Kalevan ylivoimaisesti suurin osakeomistus ja yksittäinen sijoitus.

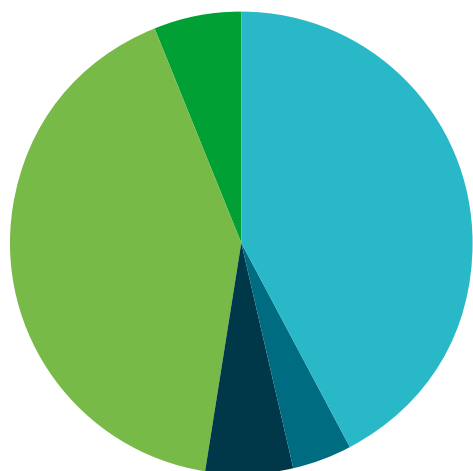
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmalla oli 99,4 miljoonaa euroa (45,0). Tuottoihin sisältyy myyntivoittoa 79,5 miljoonaa euroa (15,8), osinkotuottoja 26,4 miljoonaa euroa (25,8) sekä arvonalennusten palautuksia 9,5 miljoonaa euroa (7,8). Vuoden 2015 sijoitustoiminnan kuluihin sisältyy arvonalennuksia, poistoja ja myyntitappioita 18,0 miljoonaa euroa (14,5).

Kalevan sijoituskanta 31.12.2015

Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	6 %
Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	41 %
Korkojohdannaiset	1 %
Osakkeet	41 %
Kiinteistöt	6 %
Pääomasijoitukset	2 %
Riskirahastot	3 %
Asiakaslainat	0 %

TOIMINTAKERTOMUS 2015

Kalevan vastuovelka 31.12.2015

Yksityisoptimi	42 %
Yritysoptimi	4 %
Perinteinen henkivakuutus	6 %
Terminaalibonusvastuu	41 %
Muu vastuovelka	6 %

Kalevan sijoituskannan tuotto oli 9,3 prosenttia (5,5) käyvin arvoin laskettuna. Keskimääräiselle sitoutuneelle pääomalle tuotoksi muodostui myös 9,3 prosenttia (5,5). Parhaiten tuottivat koti- ja ulkomaiset osakkeet, joiden tuotto oli 21,1 prosenttia (11,8).

Vastuuelka, asiakashyvitykset

Kalevan vastuuelka oli kertomusvuoden päättyessä 868 miljoonaa euroa (945), josta korvausvastuun osuus oli 41 miljoonaa euroa (58). Korvausvastuuseen sisällyttynyt 16 miljoonan euron suuruisen tasoitusmäärä purettiin tilikauden 2015 aikana. Vastuuelka on laskettu samaa 4,5 prosentin korkoa käyttäen kuin vakuutusmaksut.

Vakuutusmaksuvastuuseen on varattu säästö- vakuutusten päättyessä maksettavia lisäetuja (ns. terminaalibonusjärjestelmä) varten 355 miljoonaa euroa (339).

Vakuutussäästöille ei vuodelta 2015 annettu asiakashyvitystä. Myös jatkossa asiakashyvitysten jakaminen on epätodennäköistä. Lisäedut sijoitustoiminnan perusteella annetaan pääsääntöisesti terminaalibonusjärjestelmän kautta.

Korvauskulut

Kalevan korvauskulut olivat yhteensä 205,9 miljoonaa euroa (132,6). Takaisinostojen osuus

maksetuista korvauksista oli 26,6 miljoonaa euroa (55,9).

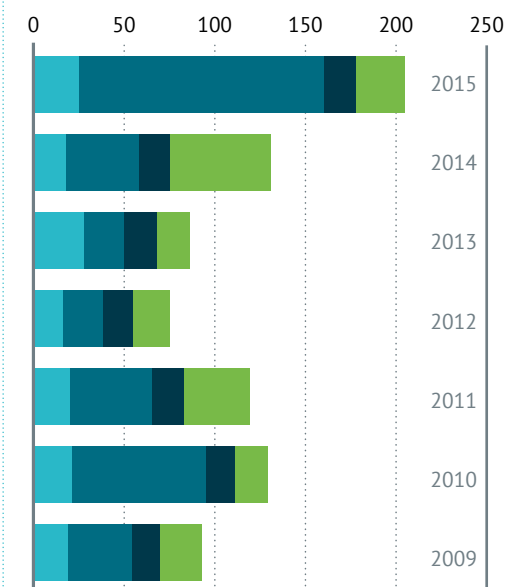
Maksettuihin korvauksiin sisältyy säästö- vakuutusten lisäetujärjestelmän mukaisia vakuutuksen päättyessä määräytyviä lisäetuja yhteensä 73,5 miljoonaa euroa (46,2). Lisä- eduista noin 57 miljoonaa euroa maksettiin sopimuksen mukaan erääntyneille säästö- summille. Vakuutuksen päättyessä maksettava lisäetu korotti maksettavia säästösummia keskimäärin 73 prosentilla (99).

Riskiliikkeen tulos oli tappiollisia sairaus- kuluvakuutuksia lukuun ottamatta hyvä. Toteutuneen korvausmenon suhde perittyn riskimaksutuloon oli vuonna 2015 noin 74 % prosenttia (77 %). Korvausmenoa kasvattavat kuolintapaussummien lisäedut ja riskituloa vähentävät annetut alennukset. Sairaus- ja työkyvyttömyyskorvauksia maksettiin yhteensä 17,6 miljoonaa euroa (17,4) ja kuoleman- tapaussumma 25,3 miljoonaa euroa (17,5). Vuonna 2015 korotettiin sairauskuluvakuutuksen maksua korkeintaan 15 %.

Liikekulut, henkilöstö

Tuloslaskelmaan kirjatut liikekulut olivat 8,4 miljoonaa euroa (9,3). Oikeamman kuvan kustannuskehityksestä saa, kun edellä oleviin lukuihin lisätään korvauskuluihin kirjattavat korvausten käsittelykulut. Näin lasketut

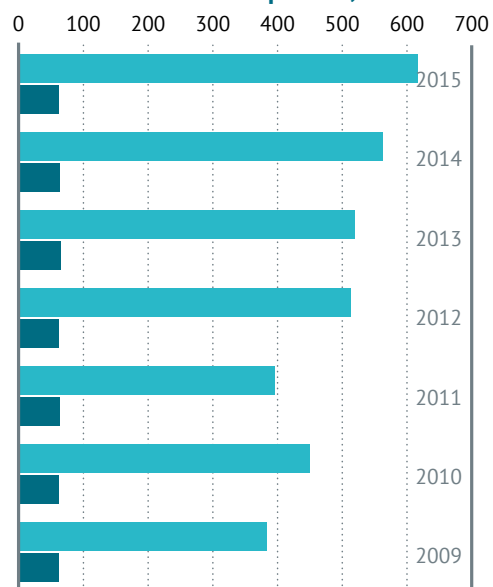
Kalevan maksetut korvaukset, Meur

Kuolintapauskorvaukset
Säästösumat
Sairaus- ja työkyvyttömyyskorvaukset
Takaisinostot

TOIMINTAKERTOMUS 2015

Kalevan toimintapääoma, Meur

- Toimintapääoma
- Toimintapääoman vähimmäismäärä

liikekustannukset olivat 10,2 miljoonaa euroa (10,9).

Kalevan palveluksessa oli vuonna 2015 keskimäärin 10 henkilöä (11) kokoaikaisiksi työntekijöiksi muunnettuna.

Vakuutuksista perityt kustannuserät riittivät hyvin kattamaan toiminnasta aiheutuneet liikekulut. Liikekustannussuhde oli kertomusvuonna 60,2 prosenttia (68,1). Nykyisen laajuisella liiketoiminnalla myös pidemmällä aikavälillä Kalevan kustannusliikkeen arvioidaan olevan ylijäämäinen.

Tulos ja vakavaraisuus

Emoyhtiön tilikauden tulos oli 24,5 miljoonaa euroa (4,3). Tilikautena maksetut tai varatut lisäedut pienensivät emoyhtiön tulosta 99,7 miljoonalla eurolla (37,7). Kokonaistulos käyvin arvoin oli 140 miljoonaa euroa (82).

Emoyhtiö teki tilinpäätöksessä suunnitelman mukaiset poistot, kuitenkin enintään elinkeinoverolain sallimat enimmäispoistot. Tehdyt poistot olivat yhteensä 0,2 miljoonaa euroa. Poistoero ja samalla myös varausten kokonaismäärä oli tilinpäätöksessä 2 miljoonaa euroa.

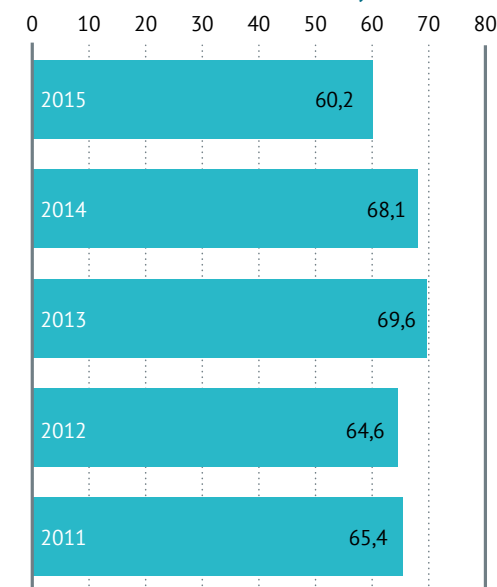
Kalevan vakavaraisuus säilyi kertomusvuonna vahvana. Toimintapääoma oli tilinpäätöksessä 617 miljoonaa euroa (563), joka on lähes kymmenkertainen vaadittuun vähimmäismäärään nähden. Yhtiön vakavaraisuuspääoma eli toimintapääoma lisättynä tasoitusmäärällä oli 617 miljoonaa euroa (580). Vakavaraisuuspääoma oli siten 71,1 prosenttia (62,4) omalla vastuulla olevasta vastuuvasta, josta on vähennetty tasoitusmäärä. Vuoden 2015 päättyessä Kaleva täytti vakavaraisuusaseman ennakoivan valvonnan perusvaatimustestissä toimintapääomavaatimuksen yli kolminkertaisesti ja jatkuvuusvaatimustestissä lähes viisinkertaisesti.

Kalevantaseen loppusumma oli 1153 miljoonaa euroa (1 220) ja oma pääoma 253 miljoonaa euroa (230).

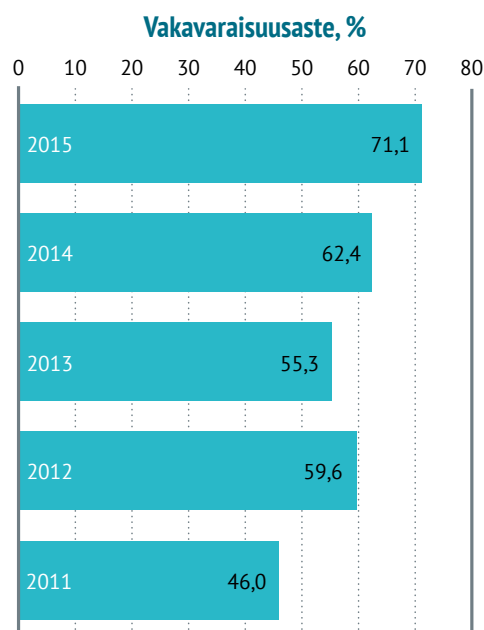
Tulevaisuuden näkymät

Kalevan toiminta painottuu palkansaaja- ja toimihenkilöjärjestöjen ryhmäetuvakuutuksiin. Järjestöjen jäsenille räätälöidyn tuotteen, Primuksen, myynnin uskotaan jatkuvan vilkkaana myös alkaneena vuonna. Erityisesti Internetin kautta tapahtuva myynti kasvattaneen osuuttaan merkittävästi lähivuosina.

Liikekustannussuhde, %

TOIMINTAKERTOMUS 2015

Sukupuolineutraali hinnoittelu tuli voimaan 21.12.2012 alkaen kaikissa EU-maissa. Se rikkoo vakavasti vakuutustoiminnan keskeistä periaatetta, jonka mukaan maksu määräytyy riskin mukaan. Kalevan Primuksessa hinnoittelussa on aina otettu huomioon myös kunkin ammatti- ja toimihenkilöjärjestön vahinkokehitys. Vähintäänkin suuntaa antavan ammatin ja iän perusteella Kaleva pystyy myös jatkossa tarjoamaan alan edullisimpia henkilövakuutuksia yhteistyöjärjestöjensä jäsenille.

EU:n uusi vakavaraisuutta koskeva sääntely, niin sanottu Solvenssi II, tulee voimaan 2016. Suomessa otettiin käyttöön jo vuonna 2014 osa Solvenssi II:n hallintosäännöksistä. Vuonna 2016 voimaan tulevat uudet vakavaraisuusvaatimukset eivät aiheuta ongelmia Kalevalle. Sen sijaan Solvenssi II:n edellyttämä seikkaperäinen dokumentointi ja laajuudeltaan erittäin mittava viranomaisraportointi vaativat vielä paljon työtä yhtiössä.

Kalevan vahva vakavaraisuusasema, kustannustehokas toimintamalli sekä hyvä sijoituskanta mahdollistanevat yhtiön harjoittaman liiketoiminnan menestyksekkään hoitamisen myös tulevaisuudessa.

Riskienhallinta

Kalevan riskit muodostuvat markkinariskeistä, luottoriskeistä, vakuutusteknisistä riskeistä,

Kalevan vahva vakavaraisuusasema, kustannustehokas toimintamalli sekä hyvä sijoituskanta mahdollistanevat yhtiön harjoittaman liiketoiminnan menestyksekkään hoitamisen myös tulevaisuudessa.

erilaisten sisäisten prosessien riskeistä eli operatiivisista riskeistä, juridisista ja compliance-riskeistä, maine- ja liiketoimintariskeistä sekä regulaatorisikeistä.

Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain koko yhtiön riskejä käsittelevän riskienhallintasuunnitelman, jonka laajuus on määritelty muun muassa Finanssivalvonnan määräyksissä. Riskienhallintasuunnitelmaan liittyy kiinteästi toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi laadittu jatkuvuussuunnitelma, jota ylläpidetään ja testataan säännöllisesti. Jatkuvuussuunnitelma sisältää myös poikkeusolojen varautumissuunnitelman.

Riskeistä ja riskienhallinnasta on laadittu tilinpäätöksen liitetieto, jossa on selvitetty

Kalevan riskienhallinnan yleiset periaatteet, riskienhallinnan vastuu ja valvonta, organisointi sekä prosessit ja riskit.

Yhtiön hallinto

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 21.4.2015 hallintoneuvoston jäsenmääräksi vahvistettiin 24. Erovuoroisista hallintoneuvoston jäsenistä valittiin uudelleen **Johanna Ikäheimo, Hannu-Matti Järvinen, Jukka Mattila, Merja Merasto, Antti Palola ja Petri Vanhala**. Hallintoneuvoston uusiksi jäseniksi valittiin **Hanna-Leena Hemming, Timo Korpijärvi, Heidi Nieminen, Pasi Pesonen ja Pekka Piispanen**.

Heidi Niemisen ja Timo Korpijärven toimikausi kestää vuoden 2016 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti. Kaikkien

TOIMINTAKERTOMUS 2015

muiden valittujen toimikausi kestää vuoden 2018 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti.

Hallituksen varapuheenjohtaja **Risto Murto** ilmoitti eroavansa yhtiön hallituksen jäsenyydestä per 18.3.2015. Hallintoneuvosto valitsi 18.3.2015 pitämässään kokouksessa Risto Murron tilalle hänen jäljellä olevaksi kaudeksi hallituksen uudeksi jäseneksi 19.3.2015 alkaen Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman talousjohtajan **Pekka Pajamon**. **Ville-Veikko Laukkanen** valittiin hallituksen varapuheenjohtajaksi 19.3.2015 alkaen.

Hallintoneuvosto valitsi 21.10.2015 pitämässään kokouksessa puheenjohtajakseen **Lauri Lylyn** ja varapuheenjohtajaksi Antti Palolan seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävään vaaliin saakka. Hallintoneuvosto päätti samaisessa kokouksessa hallituksen jäsenten lukumääräksi viisi. Erovuorossa olleet hallituksen jäsenet **Eero O. Kasanen** ja Pekka Pajamo valittiin uudelleen kolmivuotis-kaudeksi 2016–2018.

Hallituksen jäsenenä toimivat koko kertomusvuoden ajan toimitusjohtaja **Petri Niemisvirta** puheenjohtajana, johtaja Ville-Veikko Laukkanen jäsenenä ja varapuheenjohtajana 19.3.2015 alkaen sekä muina jäseninä Eero O. Kasanen ja toimitusjohtaja Timo Vuorinen. Risto Murto toimi hallituksen varapuheenjohtajana 1.1.2015–18.3.2015 välisen ajan. Uutena hallituksen jäsenenä toimi 19.3.2015 alkaen talousjohtaja Pekka Pajamo.

Yhtiön toimitusjohtajana vuonna 2015 on toiminut OTK **Paula Salonen**.

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan jakokelpoinen vapaa oma pääoma oli tilinpäätöksessä 244 660 405,41 euroa. Hallitus ehdottaa, että yhtiön tilikauden voitto 24 546 264,37 euroa siirretään varmuusrahastoon. Lisäksi ehdotetaan, että takuupääomalle maksetaan korkoa 840 000,00 euroa.

Jos ehdotus hyväksytään, yhtiön rahastot ovat seuraavat:

Takuupääoma	euroa	8 409 396,32
Pohjarahasto	euroa	168 187,93
Varmuusrahasto	euroa	243 678 095,05
Muut rahastot	euroa	142 310,36
Rahastot yhteensä	euroa	252 397 989,66

TULOSLASKELMA

1000 euroa	2015	2014
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA		
Vakuutusmaksutulo		
Vakuutusmaksutulo	63 593	61 422
Jälleenvakuuttajien osuus	-142	-124
	63 451	61 298
Sijoitustoiminnan tuotot	173 564	106 389
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-205 927	-132 558
Korvausvastuun muutos	16 641	-5 338
	-189 286	-137 896
Vakuutusmaksuvastuun muutos	59 771	45 431
Liikekulut	-8 368	-9 287
Sijoitustoiminnan kulut	-74 206	-61 431
Vakuutustekninen tulos	24 926	4 504
MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA		
Muut tuotot	0	114
Muut kulut	0	0
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	46	36
Tuloverot	-426	-320
Tilikauden voitto / tappio	24 546	4 335

TASE

1 000 euroa	2015	2014
VASTAAVAA		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	0	2
Muut pitkävaikutteiset menot	529	108
	529	110
SIJOITUKSET		
Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	27 959	16 672
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	11 825	11 680
	39 785	28 352
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä		
Osakkuusyritykset		
Osakkeet ja osuudet	0	4
Lainasaamiset	0	15 918
	0	15 922
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	434 902	377 014
Rahoitusmarkkinavälineet	603 613	599 145
Muut lainasaamiset	49	161
Talletukset	0	33 578
	1 038 564	1 009 898
	1 078 349	1 054 172
SAAMISET		
Jälleenvakuutustoiminnasta	0	1 025
Muut saamiset	9 714	14 181
	9 714	15 206
MUU OMAISUUS		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	3	12
Muut aineelliset hyödykkeet	52	52
	55	64
Rahat ja pankkisaamiset	56 977	142 660
	57 032	142 724
SIIRTOSAAMISET		
Korot ja vuokrat	7 415	7 861
Muut siirtosaamiset	319	4
	7 733	7 865
	1 153 357	1 220 077

1 000 euroa	2015	2014
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Takuupääoma	8 409	8 409
Pohjarahasto	168	168
Muut rahastot		
Varmuusrahasto	219 972	216 477
Hallituksen käyttövarat	142	142
Tilikauden voitto	24 546	4 335
	253 238	229 532
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	1 841	1 887
	1 841	1 887
VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA		
Vakuutusmaksuvastuu	827 105	886 876
Korvausvastuu	41 179	57 820
	868 284	944 697
VELAT		
Ensivakuutustoiminnasta	117	100
Jälleenvakuutustoiminnasta	116	106
Muut velat	23 516	35 480
	23 748	35 686
SIIRTOVELAT		
	6 246	8 276
	1 153 357	1 220 077

RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2015	2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta / voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	24 926	4 618
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	-76 413	-40 093
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	-566	4 228
Realisoitumattomat kurssivoitot / -tappiot	-927	-2 677
Suunnitelman mukaiset poistot	208	225
Muut oikaisut	-68 100	-12 118
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	-120 871	-45 816
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	4 971	-1 256
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-15 443	10 422
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-131 343	-36 650
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-2 546	-1 490
Maksetut välittömät verot	-426	-320
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	-134 315	-38 460
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	-134 315	-38 460
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-480 713	-448 061
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	497 039	611 960
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-432	-97
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	15 894	163 802
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot / takuupääoman korot ja muu voitonjako	-840	-840
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-840	-840
RAHAVAROJEN MUUTOS	-119 261	124 502
Rahavarat tilikauden alussa	176 238	51 736
Rahavarat tilikauden lopussa	56 977	176 238
	-119 261	124 502

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. valuuttakurssimuutosten takia

LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Tilinpäätös on laadittu noudattaen vakuutusyhtiölakia, Sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyhtiötilinpidon tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antamaa asetusta sekä Finanssivalvonnan antamia määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä noudatetaan osakeyhtiö- ja kirjanpitolain säännöksiä ja kirjanpitoasetusta siten kuin vakuutusyhtiölaissa ja STM:n asetuksessa säädetään.

Konsernitilinpäätös ja osakkuusyritysten yhdisteleminen

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan tytäryhtiöitä ja osakkuusyrityksiä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Yhdisteleminen on jätetty tekemättä KPL 6 luvun 3 §:n ja 12 §:n nojalla, sillä yhdisteleminen ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Koska tällöin konsernitilinpäätös ei poikkea emoyrityksen tilinpäätöksestä, ei yhtiö vuodesta 2012 lähtien laadi erillistä konsernitasetta ja -tuloslaskelmaa eikä konsernin liitetietoja ja rahoituslaskelmaa. Liitetiedot tytär- ja osakkuusyrityksistä ovat KPA 4 luvun 3 §:n mukaiset.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset, saamisluonteiset sijoitukset, ja velat on muutettu Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä

noteeraamaan keskipäiväkurssiin. Muut sijoitukset on arvostettu hankintahetken valuuttakurssiin tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän kurssiin, lukuun ottamatta sijoitusomaisuusluonteisia osakkeita, joiden arvostamisessa ei ole eroteltu valuuttakurssin ja markkina-arvon vaikutusta. Saamisten ja sijoitusten valuuttakurssierot esitetään sijoitustoiminnan erissä muut tuotot ja kulut muista sijoituksista.

Arvostus ja jaksotus

Hankintamenoon sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

Aineettomat hyödykkeet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettynä hankintameno. Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu mm. itse tehtyjä atk-järjestelmiä sekä vuokrahuoneistojen peruseräparannuksia.

Kiinteistöosakkeet esitetään taseessa hankintameno tai sitä alempaan käypään arvoon. Rakennukset ja rakennelmat esitetään suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettynä hankintameno tai sitä alemman käyvän arvon suuruusina. Sijoituksista aiemmin tehty arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa tulostaikutteisesti enintään alkuperäiseen hankintameno. Käyttöomaisuusluonteisten kiinteistöisijoitusten arvonalennusten kirjaaminen

perustuu niiden olennaisuuteen ja pysyvyyteen. Joidenkin kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvoihin sisältyy aikaisempina vuosina tehtyjä arvonorotuksia.

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintameno tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Aikaisemmin tehty arvonalennukset palautetaan osakkeiden ja osuuksien arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään hankintahinnastaan tai sitä alemmassa käyvässä arvossa, jos arvonalentumista pidetään pysyvänä.

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Ne esitetään taseessa pääsääntöisesti hankintameno määräisinä. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno välinen erotus jaksotetaan korkotuottoihin vastaeränä niiden hankintameno. Korkotuotot jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan. Jaksotettua hankintamenoa alennetaan vain muilla kuin yleisen korkotason vaihtelusta johtuvilla arvonalentumisilla ja arvonalennukset palautetaan, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo myöhemmin nousee yli alenne-

tun hankintameno, enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Saamiset ja saamisluonteiset sijoitukset esitetään nimellisarvossa tai sitä alemmassa käyvässä arvossa. Saamisluonteisten sijoitusten pääomiin liittyvät luottotappiot käsitellään arvonalentumisina.

Johdannaisoppimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon. Kirjanpidollisesti ei-suojaavan johdannaisoppimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Positiivinen erotus otetaan huomioon vain toimintapääomalaskelmassa. Toimintapääomasta vähennetään niiden johdannaisten enimmäistappio, jotka eivät ole joko kirjanpidollisesti tai taseriskin osalta suojaavia. Enimmäistappio lasketaan Value-At-Risk -menetelmää käyttäen. Operatiivisessa suojaustarkoituksessa tehtyjen valuuttajohdannaisten aiheuttamaa enimmäistappiota ei vähennetä toimintapääomasta siltä osin kuin niiden deltakorjattujen kohde-etuuksien käyvät arvot vastaavat valuuttamääräisten käteis-sijoitusten käypiä arvoja tilinpäätöspäivänä.

Sijoitusomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset ja niiden oikaisu kirjataan tulostaikutteisesti ja esitetään omana rivinä sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Käyttöomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset

LIITETIEDOT

ja niiden peruutukset merkitään sidotussa pääomassa olevaan arvonorotusrahastoon.

Sijoitusten kirjanpitoarvon ja liitetiedoissa esittävän jäljellä olevan hankintamenon erotus muodostuu arvonorotuksista ja osakkuusyritysten pääomaosuusmenetelmän mukaisista osuuskertymistä.

Poistot

Aineettomista hyödykkeistä, rakennuksista ja niiden ainesosista sekä kalustosta tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot, jotka perustuvat arvioituun taloudelliseen käyttöaikaan. Mikäli arvio poikkeaa tilinpäätöshetkellä aiemmasta arviosta, poistoaikaa muutetaan vastaavasti.

Poistot	Vuotta
Aineettomat oikeudet	5
Liikearvo	5–10
Konserniliikearvo ja -reservi	3–10
Muut pitkävaikutteiset menot	3–10
Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset	40–60
Teollisuus- ja varastorakennukset	30–50
Rakennusten ainesosat	10–15
Atk-laitteet ja autot	3–5
Muu kalusto	10

Sijoitusomaisuusluonteisten kiinteistöjen rakennuksille kohdistetuista tuloutetuista arvonorotuksista tehdään vuosittain rakennusten

keskimääräistä taloudellista käyttöaikaa vastaava suunnitelman mukainen poisto.

Käyvät arvot

Rahoitusvälineet, joille on luotettavat markkinat, käypänä arvona käytetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusinstrumenttien tilinpäätöspäivän ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella. Muille rahoitusvälineille ja talleksille käypä arvo voidaan määrittää yleisesti hyväksyttyjä arvostusmenetelmiä käyttäen ja mikäli näillä menetelmillä ei saada määritettyä luotettavaa käypää arvoa, käypänä arvona voidaan pitää todennäköistä luovutushintaa, jaksotettua hankintamenoa tai jäljellä olevaa hankintamenoa.

Muiden vakuutusyhtiöiden osakkeiden, joille ei ole markkina-arvoa, käypänä arvona käytetään varovaisesti arvioitua todennäköistä luovutushintaa tai sen puuttuessa substanssiarvoa. Konserniyritysten osakkeiden käypänä arvona käytetään substanssiarvoa tai jäljellä olevaa hankintamenoa ja osakkuusyritysten käypänä arvona pääomaosuusmenetelmän mukaista arvoa tai substanssiarvoa.

Lainasaamisten ja jälleenvakuutustallete-saamisten käypänä arvona käytetään nimel-lisarvoa tai sitä alemmaa todennäköistä arvoa.

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot määritetään kohteittain Finanssivalvonnan määräysten edellyttämällä tavalla perustuen yhtiön omien ja tapauskohtaisesti ulkopuolisten asiantuntijoiden laskelmiin ja lausuntoihin.

Kulut toiminnoittain

Oman organisaation liikekulut sekä poistot aktivoiduista atk-järjestelmistä ja kalustosta kirjataan tuloslaskelmaan toimintokohtaisesti. Osa niistä kohdistetaan suoraan toiminnoille, osa vuosittain tehtävän työaikatutkimuksen perusteella. Näin ollen toimintojen prosentuaalinen osuus vaihtelee vuosittain. Toiminto-kohtaiset kulut esitetään tuloslaskelmassa liikekuluissa (vakuutusten hankinta- ja hoito-sekä hallintokulut), maksetuissa korvauksissa (korvaustoiminnan hoitokulut), sijoitustoiminnan kuluissa (kiinteistö- ja muun sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kulut).

Muut tuotot ja kulut

Muissa tuotoissa ja kuluissa esitetään liikearvon ja konserniliikearvon poiston sekä konsernireservin vähennyksen lisäksi erät, joilla on selvä yhteys konsernin varsinaiseen toimintaan.

Verot ja tilinpäätössiirrot

Tuloverot

Tuloslaskelmassa välittömät verot esitetään suoriteperusteisesti.

Laskennalliset verot

Yhtiöllä ei ole olennaisia kirjanpidon ja verotuk-sen väliaikaisista jaksotuseroista johtuvia eroja.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Suomen kirjanpitoa ja verotusta koskevien säännösten perusteella yhtiöt voivat kirjata tilinpäätökseensä eräitä verovaiikutteisia vapaa-ehtoisia varauksia sekä suunnitelman ylittäviä poistoja. Vapaaehtoiset varaukset ja suunnitelman mukaisten poistojen ja elinkeinoverotuksessa sallittujen kokonaispoistojen erotus esitetään tuloslaskelman erässä tilinpäätössiirrot ja kertynyt erotus taseessa tilinpäätössiirtojen kertymä-nä. Tilinpäätössiirrot ja niiden kertymä esite-tään niistä johtuvaa laskennallista verovelkaa vähentämättä.

Vastuuvelka

Vastuuvelka on jaettu vakuutusmaksuvastuu-seen ja korvausvastuuseen sen mukaan onko vakuutustapahtuma sattunut ennen tasepäivää vai myöhemmin. Suurin osa vastuista on diskon-tattu. Vastuuvelan laskennassa käytetty diskont-tauskorko on yhtiön hallituksen hyväksymien

LIITETIEDOT

laskuperusteiden mukainen ja täyttää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen n:o 610/2008 vaatimukset.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella. Ensivakuutuksen vakuutusmaksuvastuu on diskontattu maksuperusteissa käytetyllä laskuperustekorolla 4,5 prosenttia. Vakuutusmaksuvastuun laskennassa ei ole käytetty zillmeerausta. Säästövakuutuksen päätyttyä määräytyvien lisäetujen vastuuksi on merkitty arvio niiden maksettavasta määrästä säästösummien ja kuolemantapausten yhteydessä vuonna 2016 ja muiden osalta mahdollinen enimmäismäärä takaisinostojen yhteydessä 1.1.2016.

Korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Ensivakuutuksen alkaneiden eläkkeiden korvausvastuu on diskontattu maksuperusteissa käytetyllä laskuperustekorolla 4,5 prosenttia. Tulevan jälleenvakuutuksen korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta.

Kalevan korvausvastuu sisälsi tasoitusmäärää 31.12.2014 noin 16,4 m€. Uusi EU-alueen laajuinen vakavaraisuuskehikko Solvenssi II tulee voimaan 1.1.2016 eikä tunne tasoitusmäärää. Vakuutusyhtiölain mukaan suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden on purettava tasoitusmääränsä viimeistään 31.12.2025. Kaleva purki tasoitusmääränsä tilikauden 2015 aikana.

Henkivakuutuksen kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutussopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin. Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutuksille.

Kalevan lisäetujärjestelmä kattaa sekä riski- että säästöhenkivakuutusliikkeen. Riski- ja säästöhenkivakuutusliikkeen ylijäämää palautetaan vakuutuksenottajille korotettujen kuolemantapaussummien ja maksualennusten muodossa. Sijoitustoiminnan

tuottoa hyvitetään säästöhenkivakuutuksille laskuperustekoron lisäksi vakuutuksen voimassa ollessa vuosittain päätettävänä asiakashyvityksinä ja vakuutuksen päätyttyä määräytyvinä ylimääräisinä lisäetuina.

Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä takuupääoman omistajille maksettavaa korkoa.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksilla. Lisäksi on vakuutusyhtiössä hoidettuja lisäeläketurvajärjestelyjä. Eläkevakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä takuupääoman omistajille maksettavaa korkoa.

LIITETIEDOT

1 000 euroa	2015	2014
1 VAKUUTUSMAKSUTULO		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	63 552	60 356
Jälleenvakuutus	40	1 066
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	63 593	61 422
ENSIVAKUUTUKSEN VAKUUTUSMAKSUTULO		
Henkivakuutus		
Muu yksilöllinen henkivakuutus	34 864	34 574
Muu tapaturma ja sairaus	11 992	11 079
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	177	-165
Muu ryhmähenkivakuutus	16 520	14 867
	63 552	60 356
Jatkuvat vakuutusmaksut	59 110	56 197
Kertamaksut	4 442	4 159
	63 552	60 356
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	63 376	60 520
2 MAKSETUT KORVAUKSET		
Ensivakuutus		
Henkivakuutus	199 337	126 162
Muu tapaturma ja sairaus	6 590	6 396
Maksetut korvaukset yhteensä	205 927	132 558
Takaisinostot	26 622	55 986
Säästösummien takaisinmaksut	134 545	40 073
Muut	44 761	36 499
Maksetut korvaukset yhteensä	205 927	132 558
3 LISÄEDUT		
Maksetut riskivakuutusten lisäedut ja lisäetuvastuun muutos	-26 138	8 476
Maksetut terminaalibonukset	-73 529	-46 163
Tilikautena varattujen ja maksettujen henkivakuutusten lisäetujen vaikutus vakuutustekniseen tulokseen	-99 668	-37 687

1 000 euroa	2015	2014
4 KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN		
TULOSLASKELMAN ERÄ LIIKEKULUT		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	1 421	1 704
Muut vakuutusten hankintamenot	2 760	2 954
	4 182	4 658
Vakuutusten hoitokulut	2 296	2 727
Hallintokulut	1 883	1 893
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet (-)	8	8
	8 368	9 287
KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN		
Korvausten hoitokulut	1 798	1 654
Liikekulut	8 368	9 287
Sijoitusten hoitokulut	3 641	3 087
	13 807	14 027

LIITETIEDOT

1 000 euroa	2015	2014
5 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely		
Sijoitustoiminnan tuotot		
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin		
Korkotuotot	1 243	1 277
	1 243	1 277
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	192	0
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	727	812
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	4 390	4 231
	5 309	5 043
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	26 362	25 818
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	0	2
Korkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	25 666	24 266
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	26 002	26 304
	78 030	76 390
Yhteensä	84 582	82 710
Arvon alentumisten palautukset	9 483	7 842
Myyntivoitot	79 500	15 837
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	173 564	106 389
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista	-3 677	-3 773
Kulut muista sijoituksista	-50 026	-41 679
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut saman konsernin yrityksille	0	0
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut muille kuin saman konsernin yrityksille	-2 528	-1 460
Yhteensä	-56 231	-46 912
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-8 917	-12 070
Rakennusten suunnitelmapoistot	-187	-190
	-9 104	-12 259
Myyntitappiot	-8 871	-2 259
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	-74 206	-61 431
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonorotuksia ja niiden oikaisua	99 358	44 958
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	99 358	44 958
Sijoitustoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyvät Sijoitustoiminnan valuuttakurssierot	-9 892	-17 142

LIITETIEDOT

1 000 euroa	2015			2014		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
6 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
KIINTEISTÖSijoitukset						
Kiinteistöt	17 205	18 434	19 300	5 924	7 153	8 350
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	9 113	9 519	24 326	9 113	9 519	21 443
Muut kiinteistöosakkeet	7	7	300	0	0	300
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	11 825	11 825	11 825	11 680	11 680	11 680
	38 150	39 785	55 752	26 717	28 352	41 773
Sijoitukset omistusyhteyksyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	0	0	0	4	4	4
Pääomalainat	0	0	0	15 918	15 918	15 942
	0	0	0	15 922	15 922	15 946
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	434 902	434 902	758 852	377 014	377 014	659 719
Rahoitusmarkkinavälineet	603 613	603 613	613 981	599 145	599 145	620 852
Muut lainasaamiset	49	49	49	161	161	161
Talletukset	0	0	0	33 578	33 578	33 651
	1 038 564	1 038 564	1 372 882	1 009 898	1 009 898	1 314 383
	1 076 714	1 078 349	1 428 634	1 052 537	1 054 172	1 372 102
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää: korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	2 302			1 620		
Kirjanpitoarvo sisältää: tuloutettuja arvonorotuksia		1 635			1 635	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			350 285			317 930

LIITETIEDOT

Osake	Kotivaltio	Kpl	Omistus- osuus %	Kirjanpitoarvo 1 000 euroa	Käypä arvo 1 000 euroa
-------	------------	-----	---------------------	-------------------------------	---------------------------

7 YHTIÖN OMISTAMAT TOISTEN YHTIÖIDEN OSAKKEET JA OSUDET MUISSA SIIJOITUKSISSA

OSAKKEET SUOMI

Alma Media Oyj	Suomi	1 573 002	1,91	4 306	4 719
Amer Sports Oyj	Suomi	870 000	0,73	8 184	23 464
Asiakastieto Group Oyj	Suomi	370 907	2,46	5 439	5 556
Comptel Oyj	Suomi	8 724 980	8,05	13 865	15 967
F-Secure Oyj	Suomi	1 836 073	1,16	3 965	4 737
Henkivakuutusosakeyhtiö Retro	Suomi	9 576	13,68	563	563
Kemira Oyj	Suomi	463 837	0,30	3 353	5 047
Kone Oyj	Suomi	290 000	0,06	8 808	11 359
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	200 000	0,52	3 128	3 624
Metso Oyj	Suomi	550 000	0,37	9 599	11 385
Nokia Oyj	Suomi	500 000	0,01	3 298	3 298
Nokian Renkaat Oyj	Suomi	250 000	0,19	6 216	8 275
Norvestia Oyj	Suomi	189 700	1,24	1 134	1 516
Okmetic Oyj	Suomi	212 700	1,23	983	1 540
Oriola-KD Oyj	Suomi	1 477 942	0,81	4 052	6 362
Outotec Oyj	Suomi	550 000	0,30	1 870	1 870
Sampo Oyj	Suomi	4 370 870	0,78	15 405	205 431
Stora Enso Oyj	Suomi	150 000	0,02	1 041	1 259
Tecnotree Oyj	Suomi	5 500 000	4,49	561	561
Teleste Oyj	Suomi	824 641	4,34	4 106	8 081
Tikkurila Oyj	Suomi	650 000	1,47	8 927	10 472
UPM-Kymmene Oyj	Suomi	790 000	0,15	6 766	13 612
Vaisala Oyj	Suomi	190 800	1,05	3 098	4 568
Valmet Corp	Suomi	599 659	0,40	3 299	5 337
Wartsila Oyj	Suomi	143 751	0,07	4 242	6 059
YIT Oyj	Suomi	1 134 000	0,89	5 936	5 936
OSAKKEET SUOMI YHTEENSÄ				132 145	370 597

Osake	Kotivaltio	Kpl	Omistus- osuus %	Kirjanpitoarvo 1 000 euroa	Käypä arvo 1 000 euroa
-------	------------	-----	---------------------	-------------------------------	---------------------------

OSAKKEET ULKOMAAT

ABB Ltd	Sveitsi	50 000	0,00	795	831
Atea ASA	Norja	264 850	0,25	2 027	2 027
Atlas Copco AB	Ruotsi	50 000	0,01	1 082	1 134
BASF SE	Saksa	16 475	0,00	1 165	1 165
Bayerische Motoren Werke AG	Saksa	21 139	0,00	1 770	2 064
Borregaard ASA	Norja	200 000	0,20	648	1 029
British American Tobacco PLC	Iso-Britannia	30 539	0,00	1 501	1 569
Deutsche Post AG	Saksa	49 738	0,00	1 229	1 291
GlaxoSmithKline PLC	Iso-Britannia	63 000	0,00	1 116	1 179
Hugo Boss AG	Saksa	8 918	0,01	683	683
JM AB	Ruotsi	75 000	0,10	1 765	2 062
Kuehne + Nagel International AG	Sveitsi	12 131	0,01	1 486	1 543
LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton SA	Ranska	5 913	0,00	857	857
Nestle SA	Sveitsi	28 092	0,00	1 880	1 933
Orkla ASA	Norja	225 000	0,02	1 513	1 642
Osram Licht AG	Itävalta	13 500	0,01	524	524
Roche Holding AG	Sveitsi	7 393	0,00	1 827	1 886
Rolls-Royce Holdings PLC	Iso-Britannia	79 306	0,00	621	621
Royal Dutch Shell PLC	Iso-Britannia	71 000	0,00	1 498	1 498
SABMiller PLC	Iso-Britannia	22 761	0,00	1 011	1 262
Sandvik AB	Ruotsi	110 000	0,01	886	886
SAP AG	Saksa	23 725	0,00	1 478	1 741
Schneider Electric SA	Ranska	29 443	0,01	1 548	1 548
Swedish Match AB	Ruotsi	60 000	0,03	1 520	1 960
Syngenta AG	Sveitsi	3 650	0,00	1 125	1 322
Trelleborg AB	Ruotsi	64 000	0,03	1 008	1 148
Unilever NV	Alankomaat	39 797	0,00	1 485	1 596
Volvo AB	Ruotsi	100 000	0,01	861	861
OSAKKEET ULKOMAAT YHTEENSÄ				34 908	37 861

LIITETIEDOT

Rahasto-osuus	Kotivaltio	Kirjanpitoarvo 1 000 euroa	Käypä arvo 1 000 euroa
---------------	------------	-------------------------------	---------------------------

RAHASTO-OSUUDET SUOMI

Fourton Odyssey	Suomi	5 068	9 669
Fourton Stamina Non-Ucits	Suomi	6 085	7 051

RAHASTO-OSUUDET SUOMI YHTEENSÄ		11 152	16 720
---------------------------------------	--	---------------	---------------

Rahasto-osuus	Kotivaltio	Kirjanpitoarvo 1 000 euroa	Käypä arvo 1 000 euroa
---------------	------------	-------------------------------	---------------------------

RAHASTO-OSUUDET ULKOMAAT

Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg	7 737	15 098
Comgest Growth Asia Ex Japan USD I Acc Class	Irlanti	3 061	7 307
DJ STOXX 600 OPT Healthcare	Irlanti	1 978	4 574
Investec GSF-Asia Pacific-I	Iso-Britannia	14 341	16 879
Ishares Core S&P 500 Index Fund	Yhdysvallat	44 199	66 280
Ishares SMI CH	Sveitsi	6 837	6 837
LUX Mandatum Life European Small & Mid Cap Equity Fund	Luxemburg	9 959	9 959
LUX Mandatum Life Global Brands Equity Fund	Luxemburg	9 815	9 815
LUX Mandatum Life Nordic High Yield Total Return Fund	Luxemburg	17 873	17 873
MFS European Value Fund Z	Luxemburg	10 000	21 635
MFS MER-Europe SM COS-I1EUR	Luxemburg	4 000	7 100
The Forest Company Limited	Iso-Britannia	1 390	1 390

RAHASTO-OSUUDET ULKOMAAT YHTEENSÄ		131 188	184 747
--	--	----------------	----------------

Pääomarahasto	Kotivaltio	Kirjanpitoarvo 1 000 euroa	Käypä arvo 1 000 euroa
---------------	------------	-------------------------------	---------------------------

PÄÄOMARAHASTOT SUOMI

Amanda III Eastern Private Equity L.P.	Suomi	1 857	2 098
Amanda IV West L.P.	Suomi	4 766	5 737
Amanda V East L.P.	Suomi	1 204	1 204
Capman Real Estate I Ky	Suomi	7 790	7 790
MB Equity Fund IV Ky	Suomi	1 643	2 139

PÄÄOMARAHASTOT SUOMI YHTEENSÄ		17 260	18 968
--------------------------------------	--	---------------	---------------

Pääomarahasto	Kotivaltio	Kirjanpitoarvo 1 000 euroa	Käypä arvo 1 000 euroa
---------------	------------	-------------------------------	---------------------------

PÄÄOMARAHASTOT ULKOMAAT

Apollo Offshore Energy Opportunity Fund Limited	Iso-Britannia	7 479	7 479
Avenue Energy Opportunities Fund L.P.	Yhdysvallat	5 343	5 343
Broad Street Loan Partners 2013 Europe L.P.	Iso-Britannia	4 198	4 837
Broad Street Real Estate Credit Partners II Treaty Fund, L.P.	Iso-Britannia	3 747	4 062
Capman Buyout VIII Fund A L.P.	Iso-Britannia	574	574
EQT Credit (No.2) L.P.	Iso-Britannia	10 341	11 592
EQT V (No.1) L.P.	Iso-Britannia	1 338	1 415
EQT VI (No.1) L.P.	Iso-Britannia	3 967	4 954
Highbridge Liquid Loan Opportunities Fund, L.P.	Iso-Britannia	16 856	21 695
Highbridge Specialty Fund III	Iso-Britannia	13 294	16 290
M&G Debt Opportunities Fund II	Irlanti	8 550	8 869
M&G Debt Opportunities Fund III	Irlanti	2 467	2 467
Nordic Mezzanine Fund II Limited Partnership	Iso-Britannia	678	678
Nordic Mezzanine Fund III Limited Partnership	Iso-Britannia	2 149	2 500
Oaktree Real Estate Debt Fund (Cayman), L.P.	Iso-Britannia	1 160	1 358
Vencap Syndication Trust 121202 Class Fund	Iso-Britannia	739	2 914

PÄÄOMARAHASTOT ULKOMAAT YHTEENSÄ		82 880	97 026
---	--	---------------	---------------

MUUT SIJOITUKSET OSAKKEISSA JA OSUUKSISSA		25 370	32 932
--	--	---------------	---------------

SIJOITUKSET MUISSA OSAKKEISSA JA OSUUKSISSA YHTEENSÄ		434 902	758 852
---	--	----------------	----------------

LIITETIEDOT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2015
8 OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA	
Takuupääoma 1.1.-31.12.2015	8 409
Pohjarahasto 1.1.-31.12.2015	168
Varmuusrahasto 1.1.	216 477
Takuupääoman korkoon	-840
Siirto edellisten kausien voittoon / tappioon	4 335
Varmuusrahasto 31.12.	219 972
Hallituksen käyttövarat	
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 1.1.	142
Hallituksen käyttövarat 31.12.	142
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	4 335
Takuupääoman korkoon	-840
Varmuusrahastosta	-3 495
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	0
Tilikauden tulos	24 546
YHTEENSÄ	253 238
LASKELMA VOITONJAKOKELPOISISTA VAROISTA	
Tilikauden voitto	24 546
Varmuusrahasto	219 972
Hallituksen käyttövarat	142
VOITONJAKOKELPOISET VARAT YHTEENSÄ	244 660

Kpl	2015	2014
9 TAKUUPÄÄOMAN JAOTTELU		
Osuuksien määrä (kappaletta, kolme ääntä / 5 000 osuutta)	50 000	50 000
Nimellisarvo / osuus (euroa)	168	168

Yhtiön hallituksella ei ole valtuutusta takuupääoman korotukseen, optio-oikeuksien antamiseen eikä vaihtovelkakirjalainan ottamiseen.

1 000 euroa	2015	2014
10 VASTUUT		
LEASING- JA VUOKRAVASTUUT		
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	2	3

1 000 euroa	2015	2014
JOHDANNAISKAUPAN VAKUUDEKSI ANNETUT PANTIT, KIRJA-ARVO		
Käteinen 1)	11 400	21 500
1) Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vakuudeksi annetut käteiset varat 11,4 (21,5) sisältyvät tase-erään muut velat. Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vakuudeksi saadut käteiset varat 0,0 (2,7) sisältyvät tase-erään muut saamiset.		
SIJOITUSSITOUMUKSET		
Pääomarahastot	59 903	56 202
Pääomarahastojen sitoumuksia jäljellä + johdannaisten enimmäistappio (56 373 + 3 530)		
ARVONLISÄVEROTUKSEN RYHMÄREKISTERÖINTIIN LIITTYVÄ YHTEISVASTUUMÄÄRÄ		
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva kuuluu If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n arvonlisäverovelvollisuusryhmään. Ryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilittämättä olevista arvonlisäveroista.		
Konserniyhtiöt	30	34
Yhteistoimintayritykset	1 309	1 031
ALV-ryhmä yhteensä	1 338	1 065

JOHDANNAISSOPIMUKSET	2015		2014	
	Käypä arvo *	Kohde-etuus	Käypä arvo *	Kohde-etuus
Ei-suojaaavat				
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset, ei suojaaavat	13 220	649 099	16 595	364 731
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset, avoimet	3 460	357 147	303	270 198
Termiinisopimukset, suljetut	308	33 069		
Optiosopimukset				
Ostetut			4	21 847
Asetetut	3	2 717		
	16 990	1 042 033	16 902	656 776

* Optiosopimusten käyvät arvot sisältävät sekä saatua että maksettua preemiota.

Ei-suojaaavien johdannaissopimusten negatiiviset arvostuserot on kirjattu kuluksi (käypä arvo = 0). Suojaaavien johdannaissopimusten positiiviset arvostuserot on kirjattu tuotoksi siltä osin kuin suojatusta sopimuksesta on kirjattu kulua (käypä arvo = 0). Yhtiöllä ei ole muita vakuutusyhtiölain 10 luvun 8 pykälän 3 momentin mukaisia vastuusitoumuksia.

TILINPÄÄTÖS

1 000 euroa	2015	2014	2013	2012	2011
11 TUNNUSLUVUT					
Toimintapääoma					
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	252 398	228 692	225 197	267 691	203 096
Tilinpäätössiirtojen kertymä	1 841	1 887	1 923	1 953	1 938
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	350 285	317 930	274 274	215 718	174 439
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	13 152	14 892	18 671	28 214	16 400
Aineettomat hyödykkeet ja muut erät	-529	-110	-31	-105	-238
Toimintapääoma	617 147	563 290	520 035	513 470	395 634
Vakuutusyhtiölain 11 luvun 9 §:n toimintapääomavaatimus	62 037	63 885	64 576	61 990	63 175
Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuvetkaan sisältyvä tasoitusmäärä	0	16 409	15 640	13 746	13 709

MUUT TUNNUSLUVUT

Vakuutusmaksutulo	63 593	61 422	60 169	57 574	57 028
Liikekustannussuhde prosentteina kuormitustulosta	60,2 %	68,1 %	69,6 %	64,6 %	65,4 %
Liikekustannussuhde prosentteina taseen loppusummasta	0,8 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	9,3 %	5,5 %	9,4 %	9,9 %	-1,0 %
Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvetasta	71,1 %	62,4 %	55,3 %	59,6 %	46,0 %
Kokonaispääoman tuotto prosentteina (käyvin arvoin)	10,6 %	6,9 %	10,0 %	12,7 %	0,6 %
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	10	11	10	16	19
Toimintapääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa	617 147	563 290	520 035	513 470	395 634
Tasoitusmäärä tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa	0	16 409	15 640	13 746	13 709
Vakavaraisuuspääoma	617 147	579 699	535 675	527 216	409 343

Henkivakuutusyhtiön tulosanalyysi

Vakuutusmaksutulo	63 451	61 298	59 980	57 403	56 856
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonnkorotukset, niiden oikaisut ja arvonn muutokset	99 358	44 958	82 409	88 192	52 725
Maksetut korvaukset	-205 927	-132 558	-89 037	-77 275	-120 993
Vastuuvetän muutos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta	159 671	78 549	26 659	27 829	61 484
Liikekulut	-8 368	-9 287	-8 252	-7 617	-7 538
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta	108 185	42 961	71 760	88 532	42 534
Muut tuotot ja kulut	0	114	0	0	-2
Liikevoitto tai -tappio	108 185	43 074	71 760	88 532	42 532
Tasoitusmäärän muutos	16 409	-769	-1 894	-37	-771
Lisäedut (asiakasedut)	-99 668	-37 687	-111 059	-22 874	-25 785
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	24 926	4 618	-41 193	65 621	15 975
Tilinpäätössiirrot	46	36	30	-15	-19
Tuloverot ja muut välittömät verot	-426	-320	-461	-142	-89
Tilikauden voitto tai tappio	24 546	4 335	-41 623	65 465	15 867

KOKONAISTULOS

Liikevoitto / -tappio eli voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, lisäetuja (asiakasetuja), satunnaisia erä, tilinpäätössiirtoja ja veroja	108 185	43 074	71 760	88 532	42 532
+/- taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvonn rahaston ja arvonnkorotusrahaston muutos	32 136	38 836	51 104	49 443	-66 227
Kokonaistulos	140 321	81 910	122 864	137 975	-23 695

TILINPÄÄTÖS

SIJOITUSJAKAUMA KÄYVIN ARVOIN

	Perusjakauma				Riskijaukauma			
	2015		2014		2015		2014	
Korkosijoitukset yhteensä	721 158	48,2 %	862 991	56,4 %	721 158	48,2 %	862 991	56,4 %
Lainasaamiset	49	0,0 %	161	0,0 %	49	0,0 %	161	0,0 %
Joukkovelkakirjalainat	631 706	42,2 %	552 029	36,1 %	1 279 860	85,5 %	701 978	45,9 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	89 403	6,0 %	310 802	20,3 %	-558 752	-37,3 %	160 853	10,5 %
Osakesijoitukset yhteensä	656 518	43,8 %	592 811	38,7 %	656 123	43,8 %	592 451	38,7 %
Noteeratut osakkeet	538 627	36,0 %	498 689	32,6 %	538 232	35,9 %	498 330	32,6 %
Pääomasijoitukset	38 866	2,6 %	27 644	1,8 %	38 866	2,6 %	27 644	1,8 %
Noteeraamattomat osakkeet	79 025	5,3 %	66 477	4,3 %	79 025	5,3 %	66 477	4,3 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	82 539	5,5 %	50 314	3,3 %	82 539	5,5 %	50 314	3,3 %
Suorat kiinteistösijoitukset	57 100	3,8 %	43 950	2,9 %	57 100	3,8 %	43 950	2,9 %
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	25 439	1,7 %	6 364	0,4 %	25 439	1,7 %	6 364	0,4 %
Muut sijoitukset	37 474	2,5 %	23 833	1,6 %	37 474	2,5 %		0,0 %
Muut sijoitukset	37 474	2,5 %	23 833	1,6 %	37 474	2,5 %		
Sijoitukset yhteensä	1 497 688	100,0 %	1 529 949	100,0 %	1 497 293	100,0 %	1 505 756	98,4 %
Johdannaisten vaikutus					395	0,0 %	24 192	1,6 %
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä					1 497 688	100,0 %	1 529 949	100,0 %
Jvk-salkun modifioitu duraatio	2,4							

TILINPÄÄTÖS

SIIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO SITOUTUNEELLE PÄÄOMALLE

	Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	Sitoutunut pääoma	Tuotto -% sitoutuneelle pääomalle				
Tuotto € / % sitoutuneelle pääomalle	2015	2015	2015	2014	2013	2012	2011
Korkosijoitukset yhteensä	21 273	742 452	2,9 %	4,3 %	1,7 %		
Lainasaamiset	6	115	4,3 %	6,6 %	5,7 %	5,5 %	7,0 %
Joukkovelkakirjalainat	18 385	596 100	3,4 %	5,4 %	2,4 %	9,3 %	4,9 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	2 882	146 236	1,8 %	0,5 %	0,2 %	1,4 %	1,5 %
Osakesijoitukset yhteensä	98 175	640 929	16,8 %	8,0 %	25,2 %	15,0 %	-10,6 %
Noteeratut osakkeet	78 791	531 087	16,1 %	7,0 %	10,2 %	-	-
Pääomasijoitukset	4 067	34 058	14,2 %	18,3 %	9,0 %	-	-
Noteeraamattomat osakkeet	15 317	75 784	23,1 %	11,0 %	52,2 %	-	-
Kiinteistösijoitukset yhteensä	11 593	70 655	14,7 %	-0,9 %	6,0 %	6,5 %	3,1 %
Suorat kiinteistösijoitukset	3 800	47 269	7,6 %	4,5 %	5,5 %	-	-
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	7 793	23 386	30,2 %	-27,2 %	7,0 %	-	-
Muut sijoitukset	4 131	32 143	15,4 %	11,3 %	17,2 %	9,5 %	0,0 %
Muut sijoitukset	4 131	32 143	15,4 %	11,3 %	17,2 %		
Sijoitukset yhteensä	135 172	1 486 179	9,6 %	5,7 %	9,6 %	10,0 %	-0,8 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-3 669						
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	131 503		9,3 %	5,5 %	9,4 %	9,9 %	-1,0 %

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

VAKUUTUSMAKSUTULO

Ennen jälleenvakuuttajien osuutta

LIIEKUSTANNUSSUHDE PROSENTTEINA KUORMITUSTULOSTA

(Liikekulut + korvausten selvittelykulut) / kuormitustulo

LIIEKUSTANNUSSUHDE PROSENTTEINA TASEEN LOPPUSUMMASTA

(Liikekulut + korvausten selvittelykulut) / aloittavan taseen loppusumma

SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO SITOUTUNEELLE PÄÄOMALLE

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan laskettu ns. mukautettua Dietzin kaavaa käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun käypään arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

KOKONAISPÄÄOMAN TUOTTO PROSENTTEINA (KÄYVIN ARVOIN)

(Liikevoitto + vieraan pääoman korot ja kulut + vastuuvelan perustekorko + arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus + sijoitusten arvostuserojen muutos) / (taseen loppusumma + sijoitusten arvostuserot) (nimittäjässä vuoden alun ja lopun keskiarvo)

VAKAVARISUUSPÄÄOMA PROSENTTEINA VASTUUVELASTA

Vakavaraisuuspääoma suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuuvelkaan vähennettynä tasoitusmäärällä ja 75 %:lla sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelasta.

TOIMINTAPÄÄOMA TILINPÄÄTÖKSEN MUKAISESSA VALUUTASSA

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
+ tilinpäätössiirtojen kertymä +/- sijoitusten arvostuserot
+/- laskennalliset verovelat + pääomalainat - aineettomat
hyödykkeet +/- muut laissa säädetyt erät

VAKAVARISUUSPÄÄOMA TILINPÄÄTÖKSEN MUKAISESSA VALUUTASSA

Toimintapääoma + tasoitusmäärä

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan osakkaille

Olemme tilintarkastaneet Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.2015. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia, vakuutusyhtiölakia tai yhtiöjärjestyä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja

niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot atavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 4. maaliskuuta 2016

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Tomi Englund
KHT

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

1. Kalevan riskienhallinta-periaatteet 31.12.2015

1.1 Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riski on oleellinen ja luontainen osa Kalevan toimintaympäristöä ja liiketoimintaa. Riskienhallinnan avulla toimintaan kohdistuvat erilaiset riskit pyritään tunnistamaan mahdollisimman hyvin. Riskienhallintaprosessin avulla varmistutaan myös siitä, että erilaisia riskejä voidaan arvioida, rajoittaa ja valvoa. Tavoitteena on rajata riskit Kalevan hallituksen hyväksymälle tasolle kaikkien toimintojen osalta.

Riskeille on asetettu kvantitatiiviset rajat. Riskienhallinnan valvontarajoja ja menettelytapojen noudattamista seurataan jatkuvasti. Rajojen ylitykset ja poikkeamat riskienhallinnan menettelytavoista tulee arvioida ja raportoida viipymättä.

Kaleva on Sampo-konsernin yhteistoimintayhtiö, joka tekee läheistä yhteistyötä Sampo Oyj:n ja Sammon tytäryhtiön Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön (Mandatum Life) ja If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n (If) kanssa. Tästä syystä Kaleva noudattaa soveltuvin osin Sampo-konsernin riskienhallintaperiaatteita, joissa myös vakuutustoiminnan erityispiirteet on otettu huomioon.

1.2 Riskienhallinnan vastuu ja valvonta

Kalevan hallituksella on vastuu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan riittävydestä. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintasuunnitelman, jälleenvakuutus suunnitelman, sijoitussuunnitelman ja muut yleisohjeet, joiden mukaan riskienhallinta ja sisäinen valvonta organisoidaan yhtiön eri toiminnoissa. Hallitus vahvistaa vuosittain myös sisäisen tarkastuksen suunnitelman, jolla erityisesti operatiivisiin riskeihin painottuva tarkastustoiminta kohdistetaan valittuihin tuotealueisiin ja prosesseihin.

Kalevan toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan toteuttamisesta hallituksen ohjeiden mukaisesti. Tämä koskee myös yhtiön ulkoistamia toimintoja. Liiketoiminta-alueet ovat vastuussa omien operatiivisten riskiensä tunnistamisesta, arvioinnista, seurannasta ja hallinnasta.

Riskienhallintaan liittyvissä asioissa jokaisella työntekijällä on vastuu – riskienhallinta-toimintoa, sisäistä tarkastusta, säännösten noudattamista valvovaa toimintoa ja aktuaari-toimintoa on tiedotettava niiden tehtävien hoidon kannalta merkityksellisistä seikoista.

1.3. Riskien luokittelu

Kalevan riskit muodostuvat markkinariskeistä, luottoriskeistä, vakuutusteknisistä riskeistä,

operatiivisista riskeistä, juridisista ja compliance-riskistä, maine- ja liiketoimintariskeistä sekä regulaatorisikeistä.

Markkina- ja luottoriskejä sekä vakavaraisuutta seurataan Kalevan sijoituskomiteassa. Muita riskejä seurataan Kalevan riskienhallintakomiteassa. Lisäksi yhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko osallistuu Mandatum Lifen Vakuutusriskien komiteaan ja Mandatum Lifen Operatiivisten riskien komiteaan.

1.4. Riskienhallinnan dokumentointi

Riskienhallintaan liittyvä dokumentointi on tehty Vakuutusyhtiölain ja EIOPA:n ohjeiden mukaisesti. Dokumentointi ei keskity pelkästään yhtiön riskienhallintasuunnitelmaan. Viranomaisvaatimuksia riskienhallinnasta on dokumentoitu mm. hallinnon yleiskuvauksessa, sisäisen valvonnan politiikassa, sijoitussuunnitelmassa, vastuullisen vakuutusmatemaatikon selvityksessä sijoitussuunnitelmaa varten, jälleenvakuutus suunnitelmassa, ORSA:ssa (yhtiön oma riski- ja vakavaraisuusarvio), vastuuvaihtopolitiikassa, raportointi- ja julkistuspolitiikassa, likviditeetin hallinnan periaatteissa ja tuotekehityspolitiikassa. Näihin viranomaisvaatimuksiin sisältyy esim. pääomanhallintaa, riskienhallintaa, vakuutusriskejä, jälleenvakuutusriskejä, varojen ja vastuiden hallintaa, likviditeettiriskejä, sijoitusriskejä jne. koskevia toimintaperiaatteita.

2. Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan menetystä tai taloudellisen aseman heikentymistä, jotka aiheutuvat suoraan tai epäsuorasti varojen ja velkojen markkina-arvojen muutoksesta.

Kalevan sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa hyväksyttävällä riskitasolla riittävä tulos, jotta perustekorkoissa sopimuksissa sovittu vähimmäistuotto eli laskuperustekorko voidaan kattaa. Lisäksi yhtiö pyrkii mahdollisuuksien mukaan antamaan asiakkailleen kohtuullista lisätuottoa.

Markkinariskejä hallitaan hajauttamalla sijoituskanta instrumenteittain, sektoreittain ja eri markkinoille. Vastuuvelan ja korkosijoitusten väliselle duraatioriskille ei ole asetettu rajoitteita. Korkosijoitukset tehdään ensisijaisesti korkonäkemyksen mukaisesti. Sijoitusten ja vastuuvelan valuuttajakautumia seurataan ja hallitaan jatkuvasti.

Kalevan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa määritellään sijoituskannan tavoitejakautuma, instrumentti-kohtaiset vaihteluvälit, sijoitustoiminnan organisointi sekä päätös- ja toimivaltuudet. Sijoitussuunnitelma sisältää myös ohjeituksen johdannaisten käytöstä. Hallituksen nimeämä sijoituskomitea valvoo sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen periaatteiden

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

noudattamista ja raportoi sijoitustoiminnan osalta yhtiön hallitukselle.

Kalevan markkinariskit muodostuvat pääasiassa osakesijoituksista sekä korkosijoitusten ja perustekorkoisen vastuuvelan korkoriskistä. Henkivakuutustoiminnan merkittävin korkoriski on se, ettei korkosijoituksilla saavuteta vastaavalle vakuutustekniselle vastuuvälille taattua vähimmäistuottoa pitkällä aikavälillä.

Markkinariskiä on pyritty pienentämään myös vastuuvélkaan sisältyvillä huomattavilla puskurierillä. Noin 355 miljoonan euron lisäetujen vastuuta voidaan käyttää lisäetujen maksamisen ohella myös laskuperusteista aiheutuvien tappioiden kattamiseen. Vakavaraisuuspääoma huomioon ottaen Kalevalla on muun muassa markkinariskin hallitsemiseen yhteensä yli 950 miljoonan euron puskuri, joka on yli 60 % sijoitusten markkina-arvosta.

2.1 Omaisuuden markkinariski

Omaisuuden markkinariskiä seurataan erilaisilla herkkyyksianalyysillä. Sijoituskannan pitkän aikavälin arvomuutosriskin laskennassa käytetään omaisuuslajikohtaisia, kiinteitä hajontalukuja, jotka yhtiön hallitus vahvistaa vuosittain. Omaisuuden kokonaisriskiä laskeittaessa oletetaan, että kaikki osamarkkinat laskevat hajontalukunsa verran yhtä aikaa. Kokonaisriski, johon sisältyy avoin valuuttariski

omana riskiluokkana, ei saa ylittää yhtiön toimintapääoman ja sen vähimmäismäärän erotusta. Vuoden 2015 päättyessä kokonaisriski oli noin 287 miljoonaa euroa mainittua määrää pienempi.

Vuodesta 2016 lähtien em. laskenta tehdään Solvenssi II-periaatteilla.

Varojen käypien arvojen herkkyyksianalyysi eri markkinariskikenaarioissa on kuvattu alla olevassa taulukossa. Vaikutukset kuvaavat yksilöidyssä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta rahoitusinstrumenttien käypään arvoon 31.12.2015.

Kalevan ei-suojaavista johdannaissopimuksista yhtiölle tulevaisuudessa mahdollisesti aiheutuvan tappion tulee 99 prosentin todennäköisyydellä kymmenen päivän aikavälillä olla alle 15 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 lopussa edellä kerrotulla tavalla laskettu enimmäistappio oli 3,5 miljoonaa euroa, joka on vähennetty toimintapääomasta.

2.2 Taseen markkinariskin hallinta

Lakeihin ja muuhun sääntelyyn perustuvat vaatimukset vakuutusyhtiön vakavaraisuudelle määrittelevät reunaehdot myös Kalevan sijoitustoiminnalle. Taseeseen liittyvien markkinariskien hallinta on keskeinen osa yhtiön vakavaraisuuden hallintaa.

31.12.2015	Korko		Osake	Muut sijoitukset
Milj. €	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vuosi 2014	7	-11	-114	-24
Vuosi 2015	29	-26	-124	-32

Vuonna 2015 voimassa oleva lainsäädäntö antaa yhtiön vakavaraisuudelle kaksi erilaista valvontakehikkoa:

- EU-säännösten mukaisen toimintapääoman vähimmäismäärän (Solvensi I) perustuva valvonta, joka huomioi taseen markkinariskit vain rajoitetusti; sekä
- suomalaiseen lainsäädäntöön perustuva vakavaraisuusaseman ennakoiva valvonta (mukaelma 1.1.2016 voimaan tulevasta Solvenssi II:sta), joka on herkkä myös taseen markkinariskeille.

Lokakuussa 2008 voimaan tullut vakavaraisuusaseman ennakoiva valvonta käsit-

tää perusvaatimus- ja jatkuvuusvaatimustestit. Perusvaatimustestissä riskittömällä korolla diskontattuun vastuuvélkaan (ilman lisäetuja) lisätään riskimarginaaliksi kutsuttu erä. Jatkuvuusvaatimustestissä vastuuvélkaan lisätään vielä tulevaisuudessa annettavien lisäetujen markkinaehtoisien pääoma-arvon odotusarvo.

Perusvaatimustestissä vakavaraisuutta heikentää Kalevan säästövakuutusten korkea laskuperustekorko. Jatkuvuusvaatimustestissä vakavaraisuutta heikentää, mutta stabiloi, Kalevan run-off-tyyppisten säästövakuutusten lisäetupolitiikka.

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Kalevan omassa riskienhallintamallissa em. kehikoissa annettuja pääomituksen vähimmäismääriä koskevia rajoja on täydennetty sisäisillä seurantarajoilla, jotka kuvaavat yhtiön omaa näkemystä hyväksyttävästä riskitasosta. Pääomien alittaessa seurantarajoja yhtiö ryhtyy ennalta määriteltyihin toimenpiteisiin markkinariskin pienentämiseksi. Sisäisillä rajoilla pyritään siihen, että yhtiöllä olisi kaikissa olosuhteissa riittävän suurella todennäköisyydellä tarpeeksi aikaa pienentää riskejä ennen kuin toimintapääoma alittaa sille säädöksissä asetetun vähimmäismäärän.

Seurantamallia kutsutaan liikennevalomalliksi ja se on rakennettu seuraavasti: Solvenssi I -kehikkoa on täydennetty lisäämällä toimintapääoman vähimmäismäärän yläpuolelle kolme seurantarajaa, joiden tasossa otetaan huomioon sijoitusomaisuuden riskit VaR-laskelman avulla. Myös Solvenssi II -kehikossa jatkuvuusvaatimustestin ja perusvaatimustestin mukaisia alarajoja on täydennetty kolmella korkeammalla luottamustasolla arvioidulla seurantarajalla.

Liikennevalomalli on hallituksen keskeinen työväline markkinariskin hallinnassa. Vakavaraisuuden ollessa ylimmän seurantarajan yläpuolella (vihreä valo), sijoitustoimintaa voidaan hoitaa normaalisti sijoitussuunnitelman puitteissa. Toisen ja kolmannen seuranta-

rajan alittuessa (keltainen valo) seurantaa tiivistetään, hallituksen raportointia lisätään ja hallituksen roolia kasvatetaan operatiivisen sijoitustoiminnan osalta. Vasta neljännen seurantarajan alittaminen (punainen valo) johtaa lain määäämien suunnitelmien ja selvitysten tekemiseen valvovalle viranomaiselle (Finanssivalvonta). Liikennevalomalli on kuvattu yksityiskohtaisesti Kalevan sijoitus-suunnitelmassa.

Hallitus saa säännöllisesti tietoa liikennevalomallin mukaisesta markkinariskitilanteesta. Raportoinnista vastaa yhtiön aktuaari. Vuoden 2015 päättyessä Kalevan vakavaraisuusasema oli kaikkien valvontakehikon kriteerien mukaan vihreällä eli ylimmän seurantarajan yläpuolella.

Solvenssi I:

Toimintapääoma 617 miljoonaa euroa, 995 % minimistä.

Vakavaraisuuspääoma 617 miljoonaa euroa, vakavaraisuusaste 71,1 %.

Vakavaraisuusaseman ennakoiva valvonta (31.12.2015):

Laajennettu toimintapääoma perusvaatimustestissä 691 miljoonaa euroa, 374 % minimistä.

Laajennettu toimintapääoma jatkuvuusvaatimustestissä 380 miljoonaa euroa, 481 % minimistä.

Edellä kuvattu valvontakehikko muuttui Solvenssi II:n mukaiseksi 1.1.2016. Solvenssi II:ssa sijoitusomaisuus arvostetaan markkinaehtoisesti ja vastuuvetä pyritään arvostamaan markkinaehtoisesti – vastuuvetä määrä lasetaan viranomaisen määäämällä korkokäyrällä. Kaleva soveltaa Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennassaan ns. standardikaavaa, jolloin omien varojen määrää stressataan viranomaisten määäämällä erilaisilla shokeilla (esim. osake-shokilla, korkoshokeilla, kuolevuushokilla jne). Solvenssi II:n vakavaraisuusvaade on pyritty asettamaan sellaiselle tasolle, että omien varojen ollessa vakavaraisuusvaateen suuruinen, riittäsivät omat varat turvaamaan vakuutetut edut 99,5 % todennäköisyydellä yhden vuoden.

Kaleva on laskenut ennakoarvion Solvenssi II:n mukaisesta vakavaraisuudesta tilanteessa 31.12.2015: ennakoarvion mukaan vakavaraisuusvaade olisi suuruusluokkaa 120 m€ ja omat varat suuruusluokkaa 425 m€ standardikaavalla laskettuna. Kaleva ei sovelta laskennassaan vastuuvetäan liittyviä siirtymäsäännöksiä. Kaleva soveltaa Solvenssi II:n mahdollistamaa osakkeiden pääomavaatimuksen siirtymäsääntöä osakeriskin laskennassa (siirtymä-säännös on voimassa 2023 saakka).

Vakavaraisuusvaade ilman osakkeiden siirtymäsääntöä olisi suuruusluokkaa 130 m€.

Solvenssi II ei ole voimassa olevaa lain-säädäntöä 31.12.2015 tilanteessa.

2.3 Vastuuvetä kateomaisuus

Kalevan sijoitustoiminnassa on myös huolehdittava siitä, että vastuuvetä kateena olevat varat täyttävät jatkuvasti Vakuutusyhtiölain asettamat määräykset.

Kalevan vastuuvetä kateeseen hyväksytävien varojen yhteismäärä oli 31.12.2015 tilanteessa 1 162 miljoonaa euroa eli 134 prosenttia vastuuvetästä. Omaisuuseriä, jotka leikkaantuvat kateesta, oli yhteensä 320 miljoonaa euroa.

Suomalaiset kansalliset vastuuvetä katesäännökset poistuvat vuodesta 2016 lähtien Solvenssi II:n myötä.

2.4 Sijoituskannan allokatio

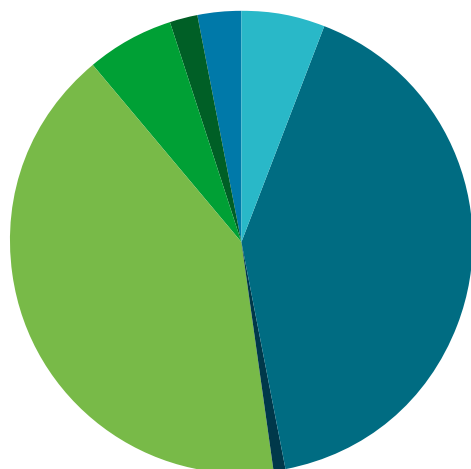
Kalevan sijoitusomaisuuden käypä arvo vuoden 2015 lopussa oli 1 429 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2015 oli 9,3 prosenttia käyvin arvoin laskettuna. Tuotto keskimääräiselle sitoutuneelle pääomalle oli myös 9,3 prosenttia. Kalevan korkosalkun duraatio oli 1,9 vuotta.

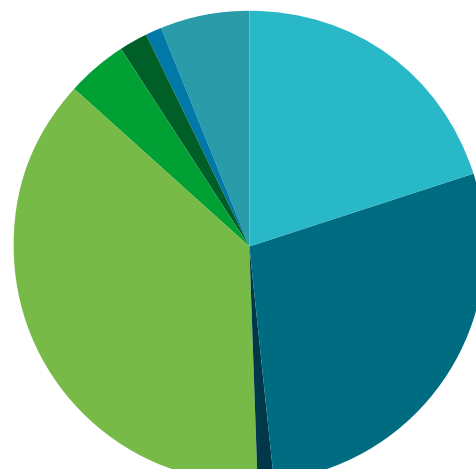
RISKIHALLINNAN LIITETIEDOT

ALLA OLEVISSA KUVISSA ON ESITETTY KALEVAN SIOITUSSALKUN JAKAUMAA ERI NÄKÖKULMISTA.

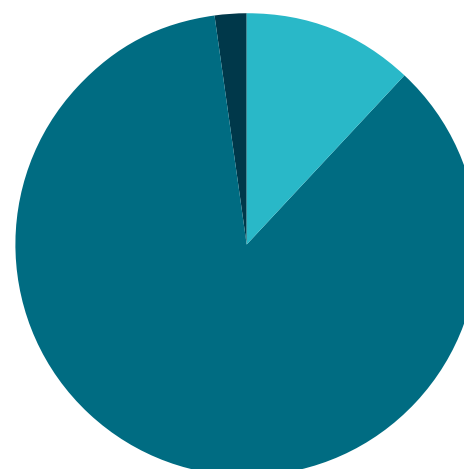
Sijoitussalkun allokaatio 31.12.2015
1 429 MEUR

Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	6 %
Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	41 %
Korkojohdannaiset	1 %
Osakkeet	41 %
Kiinteistöt	6 %
Pääomasijoitukset	2 %
Riskirahastot	3 %
Asiakaslainat	0 %
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	0 %

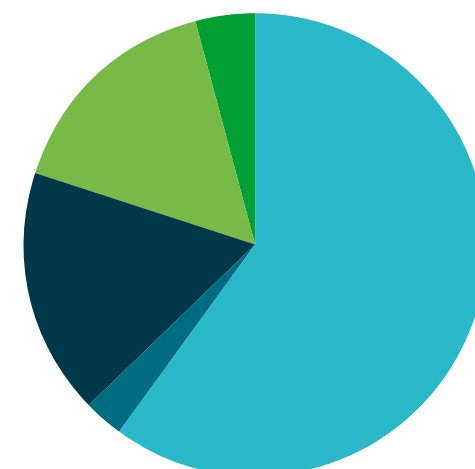
Sijoitussalkun allokaatio 31.12.2014
1 372 MEUR

Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	20 %
Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	28 %
Korkojohdannaiset	1 %
Osakkeet	37 %
Kiinteistöt	4 %
Pääomasijoitukset	2 %
Riskirahastot	1 %
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	6 %
Asiakaslainat	0 %

Korkosijoitusten allokaatio 31.12.2015
720 MEUR

Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	12 %
Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	86 %
Korkojohdannaiset	2 %
Asiakaslainat	0 %

Osakesijoitusten allokaatio 31.12.2015
618 MEUR

Suomi *	60 %
Skandinavia	3 %
Eurooppa	17 %
Pohjois-Amerikka	16 %
Kaukoitää	4 %
Itä-Eurooppa	0 %
Latinalainen Amerikka	0 %

* Sis. Käyttöomaisuusosakkeet

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

2.5 Valuuttakurssiriskit

Kalevan ensivakuutuksista syntyvä lasku-perustekorkoinen vastuuvelka muodostuu kokonaan euromääräisistä sitoumuksista. Tästä johtuen yhtiölle syntyy valuuttariskiä sijoitettaessa euroalueen ulkopuolelle. Kalevan valuuttastrategia perustuu aktiiviseen valuuttaposition hallintaan, jolla tavoitellaan sijoitussuunnitelman limiittien puitteissa tuoton saavuttamista suhteessa tilanteeseen, jossa valuuttakurssiriski on täysin suojattu. Alla olevassa taulukossa on esitetty Kalevan vastuuvelan ja sijoitusten avoin valuuttapositio (miljoonaa euroa) per 31.12.2015.

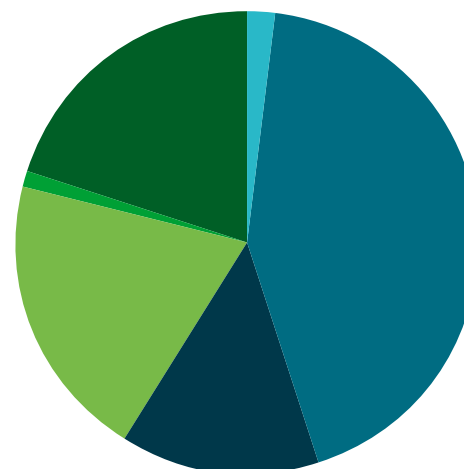
3. Luottoriskit

Luottoriskit liittyvät mahdollisiin tappioihin tai taloudellisen aseman heikentymiseen, jotka johtuvat arvopapereiden liikkeellelaskijoiden, johdannaissopimusten vastapuolten tai muiden velallisten luottokelpoisuudessa tapahtuvista muutoksista. Luottoriskiä aiheutuu sekä sijoituksista että vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimuksista.

Luottoriskit voivat realisoitua markkina-arvon alentumisena luottomarginaalien muuttuessa epäedullisesti (spread-riski) tai luottotappioiden tai johdannaissopimusten tai jälleenvakuutus sopimusten vastapuoli ei pysty täyttämään taloudellisia velvoitteitaan (luottotappioriski).

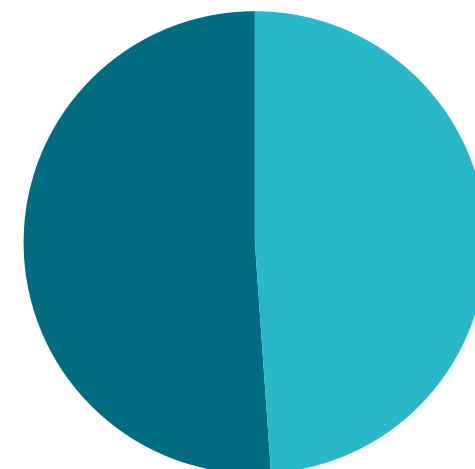
Velkakirjalainoihin liittyvä luottotappioriski on kasvanut edellisvuodesta. Kalevan korkosijoitusten luottoluokitusjakauma ilmenee oheisista kuvista. Luottoriskiä pyritään rajamaan ja hallitsemaan yksityiskohtaisilla liikkeeseenlaskija- ja vastapuolilimiiteillä.

Johdannaisiin liittyviä luottotappioriskejä rajoitetaan tekemällä transaktioita vain pörsseissä (tai muilla säännellyillä markkinapaikoilla tai luottokelpoisiksi arvioitujen vastapuolien kanssa (OTC-johdannaiset). Luottotappioriskejä hallitaan vastapuolien kanssa tehtävillä johdannaiskaupankäynnin puitesopimuksilla (ISDA -sopimukset) ja niihin mahdollisesti liitettävillä vakuusjärjestelyillä (CSA-dokumenteilla). Johdannaiskaupankäynnin vastapuolipankeille on määritelty niiden luottoluokitukseen perustuvat maksimilimitit.

Korkosijoitusten jakauma luottoluokituksittain

AAA	2 %
AA+ - A-	43 %
BBB+ - BBB-	14 %
BB+ - B-	20 %
CCC+ - D	1 %
NR	20 %

Korkosijoitusten sektorijakauma

Pankit	49 %
Yritykset	51 %

Valuuttariski nettoasema	USD	JPY	GBP	SEK	NOK	CHF	DKK	Muut
Vakuutustekninen vastuuvelka	0	0	0	0	0	0	0	0
Sijoitukset	274	0	48	19	23	28	3	21
Johdannaiset	-214	0	-41	-3	-19	-28	0	-8
Nettopositio, yhteensä	60	0	7	16	4	0	3	13

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Sijoitusten jakauma omaisuuslajeittain, toimialasektoreittain ja luottoluokittain

31.12.2015	AAA	AA+ – AA-	A+ – A-	BBB+ – BBB-	BB+ – C	D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osakkeet	Muut	Vastapuoli- riski	YHTEENSÄ
Arvopaperistettut jvk-lainat	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Perusteollisuus	–	–	–	–	25	–	3	29	37	–	–	66
Pääomahyödykkeet	–	–	–	–	9	–	11	21	53	–	–	74
Kulutustavarat	–	11	10	–	15	–	9	45	56	–	–	100
Vakuudelliset jvk-lainat	15	–	–	–	–	–	–	15	–	–	–	15
Energia	–	10	–	6	2	–	9	28	2	–	–	30
Rahoitus	–	112	161	32	23	–	18	346	3	–	1	350
Valtiot	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Valtioiden takaamat jvk-lainat	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Terveystenhoito	–	–	3	7	12	–	4	26	11	–	–	37
Vakuutus	–	–	–	11	–	–	0	11	206	–	–	218
Media	–	–	–	–	4	–	6	10	5	–	–	15
Pakkaus	–	–	–	–	9	–	7	16	–	–	–	16
Julkinen sektori, muut	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kiinteistöala	–	–	–	–	–	–	15	15	–	75	–	90
Palvelut	–	–	–	–	23	–	6	28	11	–	–	39
Teknologia ja elektroniikka	–	–	–	–	2	–	–	2	45	–	–	47
Telekommunikaatio	–	–	–	3	8	–	5	16	2	–	–	17
Liikenne	–	–	–	–	2	–	5	7	4	–	–	10
Yhdyskuntapalvelut	–	–	–	38	7	–	5	50	–	–	–	50
Muut	–	–	–	–	2	–	3	6	0	8	–	14
Sljoitusrahastot	–	–	–	–	–	–	38	38	182	77	–	298
YHTEENSÄ	15	133	174	97	144	–	144	708	618	160	1	1 487

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Jälleenvakuutukseen liittyvä luottotappioriski on Kalevassa vähäinen, sillä yhtiö käyttää vain rajoitetusti jälleenvakuutusta.

4. Vakuutustekniset riskit

4.1 Hinnoittelu ja vastuuvallinta

Henkivakuutuksiin sisältyvistä vakuutusteknisistä riskeistä merkittävimpiä ovat kuolleisuuden, työkyvyttömyyteen ja sairastuvuuteen liittyvät riskit. Näitä riskejä on Kalevassa perinteisesti rajoitettu vakuutusehdoilla, huolellisella vastuuvallinnalla, riski-jakustannusvastaavalla hinnoittelulla, turvasummia rajoittamalla sekä jälleenvakuutuksella.

Yksilöllisten riskivakuutusten vastuuvallinnassa käytetään pääasiassa jälleenvakuuttajan laatimia ja ylläpitämiä ohjeita. Vakuutusten hinnoittelussa lähtökohtana on ensisijaisesti maksujen turvaavuus. Tariffointi on perustunut sekä alalla yleisesti käytössä oleviin kuolleisuus- ja työkyvyttömyysfunktioihin että yhtiön omiin varsin kattaviin tilastoihin. Vuosittaisilla riskiperusteanalyysillä on seurattu hinnoittelun oikeellisuutta. Toteutuneen korvausmenon suhde perittyyn riskituloon suhteutettuna oli vuonna 2015 n. 74 % prosenttia. Korvausmeno kasvatavat kuolintapaussummien lisäedut ja riskituloa vähentävät annetut alennukset.

Analyyysien pohjalta on tarkistettu myynnissä olevien tuotteiden hinnoittelua ja vakuutusehtojen sisältöä. Työkyvyttömyys- ja sairaus-

kuluvakuutuksissa yhtiöllä on mahdollisuus korottaa myös olemassa olevan kannan maksuja korvaussuhteen heikentyessä.

Erityisesti sairauskuluvakuutusten korvausmeno on ylittänyt elinkustannusindeksillä mitatun inflaation ja aiheuttanut tarvetta ylimääraisiin vakuutusmaksujen korotuksiin. Vuodelle 2015 tehtiin sairauskuluvakuutukseen omavastuutyypistä riippuva hinnankorotus.

Kalevan ainoa myynnissä oleva vakuutus tuote on palkansaaja- ja toimihenkilöjärjestöjen jäsenille myytävä ryhmähenki- ja ryhmätapa-turvavakuutus Primus. Tuotteen hinnoittelu perustuu järjestökohtaiseen alennukseen, jota voidaan tarkistaa molempiin suuntiin järjestökohtaisen vahinkokehityksen mukaisesti. Kun sukupuolta ei voi enää käyttää tariffiteki-jänä, järjestön jäsenyys ja sen indikoima suuntaa antava ammattiryhmä nousee entistäkin tärkeämmäksi hinnoitteluteki-jäksi. Järjestökohtaiseen hinnoitteluun siirtyminen edellyttää riittävän laajaa historiatietoa vakuutusvuosissa mitattuna. Vuodelle 2015 päivitettiin kaikki järjestökohtaiset alennukset – näissä huomioitiin sekä vuonna 2015 poistuvan IF -keskittäjäalennuksen vaikutus että järjestökohtaisesta vahinkohistoriasta mahdollisesti aiheutuva alennusprosentin muutos.

Eliniän yleinen piteneminen on ollut länsi-maissa vallitseva trendi. Kalevan vakuutus-

Kalevan säästöhenkivakuutuksissa suurimmat riskit ovat vallitsevaan korkotasoon nähden korkea kiinteä laskuperustekorko sekä suureen osaan vakuutuksista liittyvä oikeus maksaa lisämaksuja.

kannassa sen aiheuttama riski on vähäinen, sillä Kalevalla ei ole eläkevakuutuksia.

Kalevan vakuutuskanta on suhteellisen hyvin hajautunut eikä sisällä merkittäviä riski-keskittymiä.

EU-tuomioistuimen 1.3.2011 antama päätös estää sukupuolen huomioon ottamisen vakuutusten hinnoittelussa ja vaikuttaa Kalevan tuotteiden hinnoitteluun. Tasa-arvodirektiivissä vuonna 2004 annettu mahdollisuus sallia tilastotietoihin perustuva sukupuolen käyttö vakuutusmaksujen ja etuuksien määrittämisessä päättyi 21.12.2012. Päätöksellä oli merkittäviä vaikutuksia, sillä koko alalla ja Kalevalla vakuutusmaksuissa ja vakuutuseduissa sukupuoli on ollut olennainen tekijä.

Käytännössä sukupuolineutraali hinnoittelu rikkoo vakuutusmaksujen ja -riskien välillä vallitsevaa perinteistä vastaavuutta. Suku-

puolineutraaleja maksuja ja etuuksia joudutaan soveltamaan myös valtaosaan vanhoista yksityishenkilöiden vakuutus sopimuksista. Poikkeuksen muodostivat vain olemassa olevat kuolemantapausturvat, joissa vakuutusmaksujen korottaminen ilman perusteena olevan kuolleisuuden merkittävää kasvua ei ole nykyisen lain mukaan mahdollista.

4.2 Suuronnettomuudet ja pandemiat

Jälleenvakuutuksella rajoitetaan erityisesti yksittäisiä kuolevuus- ja pysyvän työkyvyttömyyden riskejä. Yhtiön hallitus päättää vuosittain omalla vastuulla pidettävän riskin enimmäismäärän. Yksittäisistä kuolemantapaussummista ja yksittäisistä pysyvän työkyvyttömyyden riskisummista jälleenvakuutetaan 1,5 miljoonaa euroa ylittävä osa.

Kalevalla ei ole yhtiön hyvän vakavaraisuuden vuoksi suuronnettomuuden varalta erillistä katastrofisuojaajaa kuin työntekijöiden ryhmähenkivakuutuspoolin osalta.

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Kaleva purki tasoitusmääränsä tilikaudella 2015 Solvenssi II -sääntelyn vuoksi.

Kuolleisuuden lisääntyessä merkittävästi yhtiöllä on mahdollisuus pienentää vakuutus-sopimuksen mukaisten kuolemantapaus-summien lisäksi maksettavia lisäetuja tai luopua niistä kokonaan.

Suuronnettomuudet eivät uhkaa Kalevan vakavaraisuutta. Vuonna 2004 sattuneessa Kaakkois-Aasian tsunamissa kuoli 179 suomalaista, mistä aiheutui Kalevalle vain 0,6 miljoonan euron korvausmeno. Vuonna 1994 Itämerellä upposi matkustaja-autolautta MV Estonia, jolloin 852 ihmistä menetti henkensä. Onnettomuuden johdosta on simuloitu 1 000 suomalaisen aikuisen hukkumisen vaikutusta Kalevan korvausmenoon. Tällainen tapaus lisäisi Kalevan korvausmenoa yli 99 prosentin todennäköisyydellä alle viidellä miljoonalla eurolla.

Pandemian varalta ei ole saatavissa jälleenvakuutussuojaa kohtuullisin ehdoin. Käytettävissä ei ole myöskään luotettavia ennusteita kuolevuudesta pandemian sattuessa. Pandemian vaikutusta Kalevan vakuutus-kannassa voidaan havainnollistaa käyttämällä samoja oletuksia, joihin perustui sosiaali- ja terveysministeriön 2006 julkaisema kansallinen varautumissuunnitelma influenssapandemiaa varten. Rokotteiden kohdentamista koskevassa laskelmassa käytetty skenaario ilman rokotteita

merkitsee 0,2 prosenttiyksikön lisäkuolevuutta Kalevan vakuutettujen joukossa. Tällöin korvausmeno kasvaisi noin 16 miljoonalla eurolla.

Vakavalla pandemialla on suurella todennäköisyydellä sairastuvuuden ja lisäkuolleisuuden lisäksi muitakin taloudellisia seurauksia. Oletettavaa on, että samanaikaisesti sijoitusmarkkinoilla lähes kaikkien omaisuuslajien arvot alenisivat maailmanlaajuisesti, mikä pienentäisi vakavaraisuuspääomaa.

4.3 Vastuuvelan korkoriski

Kalevan säästöhenkivakuutuksissa suurimmat riskit ovat vallitsevaan korkotasoon nähden korkea kiinteä laskuperustekorko sekä suureen osaan vakuutuksista liittyvä oikeus maksaa lisämaksuja. Jälkimmäinen riski pieneni merkittävästi, kun vuoden 2004 aikana Optimivakuutuksien lisämaksuja koskevat rajoitteet astuivat voimaan. Tulevien lisämaksujen teoreettinen enimmäismäärä on rajoitusten jälkeen vajaa 600 miljoonaa euroa. Tarvittaessa vakuutusehdot mahdollistavat uusia rajoituksia Optimien lisämaksuille.

Kalevan vastuuvelkaan sisältyvät vakuutus-säästöt ovat kaikki perustekorkoisia 4,5 prosentin laskuperustekorkolla. Yhteensä 456 miljoonan euron vakuutussäästöistä eräänny vuonna 2016 säästöjä noin 12 miljoonaa euroa. Päätyviä säästövakuutuksia voi jatkaa ainoastaan niihin liittyvän riskiturvan osalta.

Vastuuvelka on tilinpäätöksessä diskontattu 4,5 prosentin laskuperustekorkolla, joka on korkeampi kuin riskitön korko. Korkea laskuperustekorko rasittaa yhtiötä tulevaisuudessa. Vakavaraisuusaseman ennakoivaa valvontaa varten tehdyssä laskelmassa swap-korkoihin perustuvalla korkokäyrällä diskontattu säästövakuutusten taattu vastuuvelka oli 31.12.2015 noin 212 miljoonaa euroa suurempi kuin 4,5 prosentilla diskontattu vastuuvelka tilinpäätöksessä. Laskelman mukaan riskittömällä korolla diskontatun säästövakuutusten taatun vastuuvelan duraatio oli 15 vuotta.

4.4 Kustannusriski

Vakuutustoimintaan liittyy myös kustannusriski eli vakuutuksista perittävät kustannuserät (kuormitustulo) eivät riitä kattamaan toiminnan vaatimia liikekuluja joko hetkellisesti tai pidemmällä aikavälillä. Kalevan vakuutustoiminnassa kustannusriski on hyvin hallinnassa, sillä ns. liikekustannussuhde eli liikekulut suhteutettuna kuormitustuloon on vakiintunut 60–70 prosentin tasolle. Kustannuspainetta ei ole myöskään lykätty tulevaisuuteen vakuutusten hankintakuluja jaksottamalla tai vastuuvelan zillmerauksella.

4.5 Muut vakuutusriskit

Asiakkailla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (keskeytysriski) tai mahdollisuus lopettaa vakuutussopimus ennenaikaisesti (takaisinostoriski). Osa yhtiön vakuutuksista on maksuvapaita,

jolloin mahdollisessa takaisinostossa asiakas luopuu tulevaisuuden maksuvapaudestaan. Takaisinostoriskiä pienentää myös se, että asiakkaan saama lisäetu vakuutuksen päättyessä (ns. terminaalibonus) lasketaan takaisinostotilanteessa alhaisemmin perusteina kuin jos vakuutus päättyisi säästösumman maksamiseen.

5. Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski on riski tappiosta, joka aiheutuu riittämättömistä tai toimimattomista sisäisistä prosesseista, järjestelmistä, ihmisistä tai ulkoisista tapahtumista. Riskiluokkia ovat ainakin seuraavat luokat: sisäiset väärinkäytökset, ulkoiset väärinkäytökset, henkilöstöhallinnan puutteet, puutteet toimintatavoissa suhteessa asiakkaisiin, tuotteisiin tai liiketoiminnan harjoittamiseen, fyysisen omaisuuden vahingoittuminen, toiminnan keskeytyminen ja järjestelmähäiriöt, puutteet toimintaprosesseissa sekä ulkoisen toimintaympäristön muutokset.

Operatiivinen riski toteutuu esim. kuluina, korvauksina, maineen menetyksenä, vääränä positio-, riski- ja tulostietona tai toiminnan keskeytymisenä. Operatiivisten riskien hallinta lisää koko yhtiön sisäisten prosessien hallinnantehokkuutta ja tuottavuutta ja vähentää tuottojen vaihtelua. Operatiivisten riskien koordinoitu hallinta antaa johdolle kokonaisvaltaisen kuvan riskien hallinnasta, toteutuksista sekä riski-indikaattoreiden ja ulkoisen toimintaympäristön analyysien kautta riskiaseman muutoksista.

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Kalevan riskienhallintakomitea kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Sen tehtävänä on muun muassa koordinoita operatiivisten riskien hallintaa, seurata itsearviointimenetelmällä tunnistettuja operatiivisia riskejä, käydä läpi toteutuneet operatiiviset riskit sekä antaa ohjeita ja suosituksia. Riskienhallintakomitea huolehtii myös jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien ylläpidosta.

Sisäinen tarkastus keskittyy toiminnassaan erityisesti operatiivisiin riskeihin ja niiden hallintaan tekemällä vuosittain yksityiskohtaisia analyyskejä etukäteen sovitusta prosesseista tai niiden osista. Tarkastukset kohdistuvat myös Kalevan ulkoistamiin palveluihin. Tarkastusraporteissa, jotka käsittelevän myös yhtiön hallituksessa, esitetään havaitut puutteet sekä tarpeelliseksi katsotut parannusehdotukset.

Kalevan jatkuvuussuunnitelmaa testataan ja ylläpidetään säännöllisesti. Viimeisin päivitys on tehty joulukuussa 2015. Ulkoistetut toiminnot (Mandatum, If ja Sampo) tekevät omat jatkuvuussuunnitelmansa, joissa on huomioitu Kalevan liiketoiminta.

Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain koko vakuutusyhtiön riskejä käsittelevän riskienhallintasuunnitelman, jonka laajuus on ohjeistettu Finanssivalvonnan määräyksissä. Voimassaoleva riskienhallintasuunnitelma hyväksyttiin Kalevan hallituksessa helmikuussa 2015.

6. Juridiset ja compliance-riskit

Juridinen ja compliance-riski on riski siitä, että yhtiö ei joiltakin osin noudattaisi voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä, vakuutusehtoja tai yhtiön antamia omia sisäisiä ohjeita. Vakuutusehtoihin ja muuhun asiakasmateriaaliin liittyvät puutteet ja virheet katsotaan osaksi operatiivisia riskejä.

Toimitusjohtaja yhdessä yhtiön päälakimiehen ja Mandatum Lifen lakiasiainsikön kanssa valvoo, että Kalevassa noudatetaan edellä mainittuja määräyksiä ja ohjeita. Lakiasiainsikkö seuraa lainsäädäntöä ja viranomaisten määräyksiä, ohjeita ja suosituksia. Päälakimies vastaa siitä, että yhtiön sisäisiin ohjeistuksiin tehdään viranomaispäättöksistä ja vastaavista aiheutuvat päivitykset.

7. Liiketoiminta- ja maineriskit

Maineriski on riski siitä, että asiakasinformaatiossa tai muussa julkisessa informaatiossa olevista virheistä, puutteista tai harhaanjohtavista tiedoista tai yhtiön toiminnan seurauksena syntyisi tai voisi syntyä laajaa haittaa asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden luottamukselle yhtiötä kohtaan. Useimmat maineriskin toteutumiseen vaikuttavista yksittäisistä riskitekijöistä kuuluvat operatiivisiin riskeihin.

Liiketoimintariskillä tarkoitetaan Kalevan liiketoimintaympäristöön liittyviä riskejä, jotka

voivat realisoituessaan vaarantaa tai estää yhtiön valitseman strategian toteutumisen tai heikentää yhtiön kannattavuutta ja vakavaraisuutta. Odottamattomat muutokset liiketoimintaympäristössä voivat liittyä yleiseen taloudelliseen kehitykseen, institutionaaliseen ympäristöön (mm. lainsäädäntö), teknologisiin innovaatioihin sekä kilpailukentän muutoksiin.

Liiketoiminta- ja maineriskin hallinnasta vastaa ensisijaisesti toimitusjohtaja.

8. Regulaatoririskit

Vakuutusala on kohdannut ja kohtaa yhä lähivuosina paljon uutta sääntelyä. Jos kaikkea tätä ei implementoida oikein, voi yhtiö altistua compliance -riskille (kappale 6.). On myös mahdollista, että liiketoimintaympäristö muuttuisi niin paljon, että liiketoiminta voisi muuttua tappiolliseksi (kappale 7.).

Sääntelyn lisääntyminen kasvattaa yhtiön liiketu- kuluja. Tuleva Solvenssi II toki korostaa riskienhallintaa ja sen merkitystä yhtiön toimintaan, mutta tuo mukanaan melkoisesti kustannuksia ja hallinnollista työtä (esim. reilut 60 uutta raporttia). Kalevan yhteistyö Solvenssi II-asioissa Mandatum Lifen kanssa pienentää sekä näitä kustannuksia että hallinnollista työtä.

9. ORSA

Kaleva teki ORSA:n (oma riski- ja vakavaraisuusarvio) tilanteesta 30.9.2015 Vakuutusyhtiölain vaateiden mukaisesti. Tämän arvion perusteella yhtiön valitsemaan liiketoimintastrategiaan ei liity sellaisia riskejä, jotka vaarantaisivat yhtiön vakavaraisuutta.

10. Riskienhallinnan näkymät

Kaleva on valmistautunut jo useamman vuoden ajan Solvenssi II:n voimaantulemiseen 1.1.2016. Kaleva on julkaissut internet-sivuillaan arvion Solvenssi II-vakavaraisuus- asemastaan 30.9.2015 tilanteesta; Kalevan vakavaraisuusasema säilyy vahvana myös uudessa kehikossa. Solvenssi II:n vaatimukset erittäin yksityiskohtaisesta raportoinnista tuottavat vielä paljon töitä vuoden 2016 aikana.

Riskienhallintaa ja riskienhallintamenetelmiä kehitetään yhtiössä jatkuvasti.

Sijoitustoiminnan suurena haasteena on edelleen poikkeuksellisen alhainen korkotas. Euro-alueen korot tulevat pysymään erittäin alhaisella tasolla vielä pitkään. Kalevan korkosalkku sisältää hyvin paljon yrityslainoja, joiden erääntyessä varojen jälleensijoitus on erittäin haasteellista.

HALLINTO

HALLINTO

HALLINTONEUVOSTO

Puheenjohtaja

Lauri Lyly

puheenjohtaja

Suomen Ammattijärjestöjen

Keskusliitto SAK ry

Varapuheenjohtaja

Antti Palola

puheenjohtaja

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Jäsenet

Eila Annala

toimitusjohtaja

PlusTerveys Oy

Matti Apunen

johtaja

Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA

Matti Bergendahl

toimitusjohtaja

Realia Group Oy

Aija Bärlund

MBA

Oy Aija Bärlund Ab

Hanna-Leena Hemming

toiminnanjohtaja

Suomen Ekonomit

Johanna Ikäheimo

hallituksen puheenjohtaja

Lappset Group Oy

Hannu-Matti Järvinen

puheenjohtaja

Tekniikan Akateemiset TEK

Timo Korpijärvi

talouspäällikkö

Metallityöväen Liitto ry

Teemu Lehtinen

toimitusjohtaja

Veronmaksajain Keskusliitto ry

Jukka Mattila

talousjohtaja

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Merja Merasto

puheenjohtaja

Suomen sairaanhoitajaliitto ry

Tarja Munukka

johtaja

Ammattiliitto Pro ry

Heidi Nieminen

puheenjohtaja

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry

Pasi Pentikäinen

toimitusjohtaja

Pentik Oy

Pasi Pesonen

johtaja

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry

Maija Pihlajamäki

puheenjohtaja

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty ry

Pekka Piispanen

johtaja

Akava ry

Ismo Riitala

toimitusjohtaja

K-Plus Oy

Erkki Solja

toimitusjohtaja

Kiilto Oy

Jore Tilander

toiminnanjohtaja

Suomen Lakimiesliitto ry

Petri Vanhala

puheenjohtaja

Paperiliitto ry

Mikko Wikstedt

insinööri

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvostolle on esitelty Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan vuoden 2015 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus. Hallintoneuvosto, jolla ei esitetyn johdosta ole huomautettavaa, jättää toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen yhtiökokoukselle sekä ehdottaa, että toimintakertomus ja tilinpäätös vahvistettaisiin ja että hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä hyväksyttäisiin.

Helsingissä, 9. päivänä maaliskuuta 2016

Hallintoneuvoston puolesta

Lauri Lylly
puheenjohtaja

TILINTARKASTAJA

Varsinainen

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Tomi Englund
KHT

HALLITUS

**Timo
Vuorinen, 51**
toimitusjohtaja
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy

Varapuheenjohtaja
**Ville-Veikko
Laukkanen, 45**
johtaja
Keskinäinen
työeläkevakuutusyhtiö
Varma

Puheenjohtaja
**Petri
Niemisvirta, 46**
toimitusjohtaja
Mandatum
Henkivakuutusosakeyhtiö

**Pekka
Pajamo, 53**
johtaja
Keskinäinen
työeläkevakuutusyhtiö
Varma

**Eero O.
Kasanen, 63**
professori

KALEVAN LUOTTAMUSMIEHET

[SULUISSA TOIMIKAUDEN PÄÄTTYMISVUOSI]

Esko Ahonen (2017)
kunnanjohtaja
Alajärvi

Eero Broman (2021)
toimitusjohtaja
Joensuu

Outi Ervasti (2021)
apulaisjohtaja, lehtori
Oulu

Sari Essayah (2021)
kansanedustaja
Lapinlahti

Helena Haapio (2017)
varatuomari
Helsinki

Minna Karhunen (2017)
ylijohtaja
Karkkila

Jyrki Kasvi (2021)
kansanedustaja
Espoo

Mikko Kautonen (2017)
piirtäjä
Lahti

Kati Kiljunen (2021)
toiminnanjohtaja
Pori

Johanna Koivuniemi (2017)
osastonhoitaja
Kauhajoki

Anne Kolehmainen (2017)
rehtori
Jyväskylä

Jukka Laiterä (2021)
yritysjohdon konsultti
Turku

Janne Laulumaa (2021)
elektroniikkatyöntekijä/pääluottamusmies
Raisio

Anne Liimola (2021)
varhaiskasvatuksen suunnittelija
Tampere

Lasse Lindholm (2017)
yhteyspäällikkö
Turku

Salla Luomanmäki (2021)
toiminnanjohtaja
Helsinki

Sallamaari Muhonen (2021)
viestintäkonsultti
Helsinki

Petteri Nokkala (2021)
konsernijohtaja
Muurame

Birgit Palm (2017)
luokanopettaja
Kuopio

Anne Panttila (2021)
talous- ja henkilöstöjohtaja
Vantaa

Katja Porvari (2021)
laboratoriopäällikkö
Oulu

Kari Ruonti (2021)
yrittäjä
Turku

Reijo Salmi (2017)
työehtoasiamies
Tampere

Eero Seppänen (2021)
erityisluokanopettaja
Sipoo

Janne Seurujärvi (2017)
varatoimitusjohtaja
Ivalo

Pirjo Sirviö (2017)
tutkimuskoordinaattori
Oulu

Marja Suni (2017)
ekonomi
Lappeenranta

Satu Tietari (2017)
toiminnanjohtaja
Säkylä

Tapani Tölli (2017)
kansanedustaja
Tyrvävä

Harry Wallin (2017)
kansanedustaja
Seinäjäki

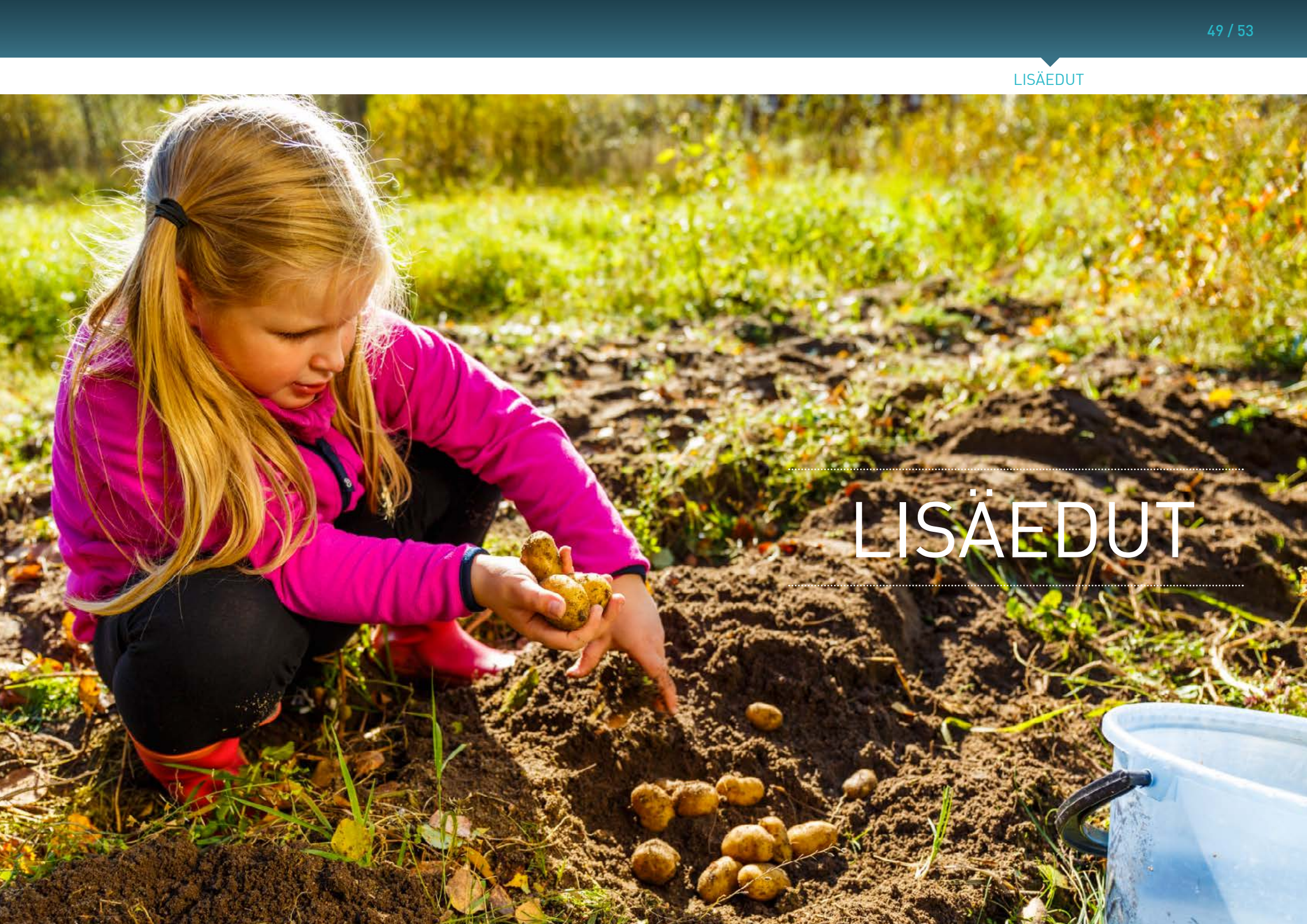
KALEVAN TAKUUPÄÄOMAN OMISTAJAT

31.12.2015	Osuudet	%	Äänet*
Sampo Oyj	15 000	30	9
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	15 000	30	9
Osakevarma Oy	10 000	20	6
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	5 000	10	3
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy	5 000	10	3
Yhteensä	50 000	100	30

*ennen leikkauksia, 3 ääntä per 5 000 osuutta

Luottamusmiehillä, jotka yhtiökokouksessa edustavat noin 250 000:ta vakuutuksenottajaosakasta, on yhteensä 30 ääntä. Takuupääoman omistajilla on yhteensä 30 ääntä ennen vakuutusyhtiölain 5 luvun 9 §:n mukaisia äänileikkauksia.

LISÄEDUT

KALEVAN HALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT SÄÄSTÖVAKUUTUSTEN LISÄETUJEN JAKAMISTA KOSKEVAT TAVOITTEET 1.1.2003 ALKAEN

Yleistä

Tässä kerrotut periaatteet pyrkivät antamaan riittävän kuvan säästövakuutusten lisäetujen keskeisistä määräytymisperusteista. Tarkka matemaattinen laskentamalli sisältää lisäksi erilaisia koko kantaa koskevia vuosittaisia täsmäytyksiä sekä tuotekohtaisia laskenta-parametrien eroja.

Kalevalla on oikeus muuttaa periaatteita ja järjestelmän yksityiskohtia milloin tahansa.

Nämä lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet eivät ole osa vakuutussopimusta.

Säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet

Kalevan lisäetujärjestelmän tavoite on jakaa vakuutuksille lisäetuna niiden tuottamaa ylimäämää mahdollisimman oikeudenmukaisesti, ottaen kohtuullisessa määrin huomioon sekä näille vakuutuksille annettavien lisäetujen kokonaismäärän että niiden jakautumisen

osalta näiden vakuutusten tuottaman ylimäämän määrä ja muodostumistapa. Lisäedut eivät saa vaarantaa lain mukaan määräytyvien vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä tai lisäetujen tason jatkuvuutta.

Säästövakuutusten lisäedut muodostuvat kahdesta osasta, vuotuisesta asiakashyvityksestä ja vakuutuksen päätyttyä määräytyvästä ylimääräisestä lisäedusta.

Säästöhenkivakuutuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä vakuutuksia, joiden päättyessä maksetaan säästösumma. Sellaisia Optimivakuutuksia, joiden pääasiallinen tarkoitus on maksettujen maksujen perusteella ollut pelkän riskiturvan ylläpitäminen, ei pidetä säästövakuutuksina.

Asiakashyvitys

Kalevan hallitus päättää vuosittain asiakashyvityksen, joka lisätään vakuutuksen vakuutus-säästöihin ja ilmoitetaan vakuutuksenottajalle vuosikirjeellä.

Kaleva voi lopettaa asiakashyvitysten antamisen tilapäisesti tai pysyvästi mutta ei peruutaa jo annettuja asiakashyvityksiä.

Ylimääräinen lisäetu

Vakuutussäästöjen kateomaisuuden ja säästövakuutusten vaatiman toimintapääoman lisäksi yhtiöllä on merkittävästi säästövakuutuksiin liittyvää ylimääräistä varallisuutta. Vakuutusyhtiölain mukaan kohtuullinen osa tästä ylijäämästä on palautettava säästövakuutusten ottajille. Tämän ylijäämän palauttamiseksi on vuosittain annettavien asiakashyvitysten rinnalle kehitetty vakuutuksen päätyttyä määräytyvä ylimääräinen lisäetu. Tavoitteena on jakaa ylimääräinen lisäetu vakuutusten kesken ansaintaperiaatteen mukaisesti. Ansaintaperiaate eliminoi mahdollisuuden spekuloida lisämaksuilla tai takaisinostoilla.

Ylimääräisen lisäedun suuruus riippuu yhtiön vakavaraisuuden lisäksi kunakin vuonna vakuutuksessa olleista varoista sekä lasku-

perustekorosta, asiakashyvityksistä ja yhtiön pääomien tuotoista. Hyvitys- ja tuottohistoriaa seurataan vuodesta 1993 alkaen, jonka jälkeen pääosa yhtiön ylimääräisestä varallisuudesta on syntynyt.

Kullekin säästövakuutukselle lasketaan vuodesta 1993 tai myöhemmästä myöntämisvuodesta alkaen vakuutuksen laskennallista osuutta omaisuuteen. Laskennallinen osuus omaisuuteen kasvaa tai vähenee vuosittain yhtiön sijoituskannan (vuoteen 2004 asti kokonaispääoman) tuoton mukaisesti. Vuoden aikana maksetut vakuutusmaksut tai säästöjen osittaiset takaisinostot otetaan laskennassa huomioon.

Kuvatulla tavalla saadusta laskennallisesta omaisuusosuudesta vähennetään vakuutuksen säästöt sekä vakuutukseen liittyvä toimintapääoman vähimmäismäärä. Näin saadusta erotuksesta lisäetuna annetaan 80 prosenttia vakuutuksen päätyttyä vakuutetun kuolemaan tai säästösumman maksamiseen sovittuna aikana. Täydellisen takaisinoston yhteydessä

KALEVAN HALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT SÄÄSTÖVAKUUTUSTEN LISÄETUJEN JAKAMISTA KOSKEVAT TAVOITTEET 1.1.2003 ALKAEN

annettava määrä on 70 prosenttia, mikäli vakuutus on ollut voimassa vähintään 15 vuotta. Jokainen sen allittava vuosi pienentää lisäetua 7 prosenttiyksiköllä. Osittaisen takaisinoston yhteydessä ylimääräistä lisäetua ei makseta.

Ylimääräinen lisäetu voi laskuperusteen mukaan kasvaa tai alentua milloin tahansa. Ylimääräinen lisäetu tarkistetaan kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Ylimääräinen lisäetu määräytyy edun maksamispäivän perustein.

Kaleva voi milloin tahansa muuttaa ylimääräisen lisäedun antamisen perusteita.

Muuta

Oheisista kuvista voidaan päätellä, että säästö- vakuutuksiin liittyvä ylimääräinen omaisuus kasvoi esimerkiksi vuosina 2012 ja 2013, mutta pieneni osakemarkkinoiden epäsuotuisan kehityksen seurauksena vuosina 2001, 2008 ja 2011.

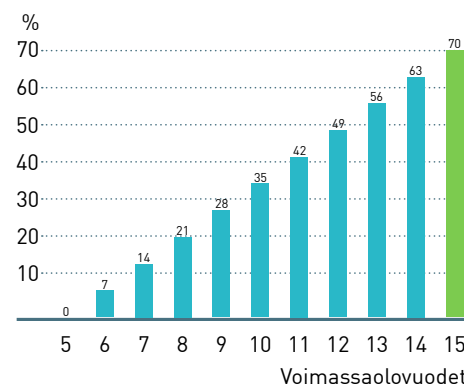
Alin kuva havainnollistaa takaisinostossa maksettavan lisäedun riippuvuutta vakuutuksen voimassaoloajasta.

Kalevan sijoitustoiminnan tuotto ja annetut hyvitykset 1994–2015

	Sijoitustoiminnan tuotto *	Annetut hyvitykset
1993	13,6 %	8,0 %
1994	0,9 %	8,0 %
1995	8,8 %	7,7 %
1996	11,8 %	7,2 %
1997	15,6 %	6,5 %
1998	14,7 %	6,5 %
1999	21,9 %	9,0 %
2000	18,8 %	8,0 %
2001	-0,7 %	7,5 %
2002	0,1 %	7,0 %
2003	10,3 %	6,0 %
2004	10,2 %	6,0 %
2005	13,4 %	5,0 %
2006	9,8 %	5,0 %
2007	4,1 %	5,0 %
2008	-10,8 %	4,5 %
2009	16,7 %	5,0 %
2010	11,8 %	4,5 %
2011	-1,0 %	4,5 %
2012	9,9 %	4,5 %
2013	9,4 %	4,5 %
2014	5,5 %	4,5 %
2015	9,3 %	4,5 %

*) Vuoteen 2004 asti kokonaispääoman tuotto, vuodesta 2005 nettotuotto käyvin arvo in sitoutuneelle pääomalle.

Jaettava osuus ylimääräisestä omaisuudesta takaisinostossa

Vuonna 2015 ylimääräistä lisäetua korotettiin sijoitustoiminnan tuloskehityksen perusteella 13.3.2015 ja 19.8.2015.

Lisäsijoitusten tekemistä olemassa oleviin vakuutuksiin alettiin rajoittaa vuonna 2004 yleisen korkotason alenemisen seurauksena.

Riskivakuutusten lisäedut

Suurimmassa osassa säästövakuutuksia on myös riskiturvaa, elivakuutuksen kuolintapaussumma ilman lisäetuja ylittää vakuutussäästöjen määrän. Riskivakuutusten ylijäämää jaetaan yksilöllisissä henkivakuutuksissa korottamalla kuolintapaussummaa.

Alla olevan taulukon kohdassa "Maksetut korvaukset ilman lisäetuja yksilöllisessä henkivakuutuksessa (MER)" on esitetty rivillä "Vakuutetun kuoleman takia päättyneille vakuutuksille" sekä vakuutussäästöjen että riskiturvan yhteissumma ilman lisäetuja kuolintapauksessa. Alla olevan taulukon kohdassa "Ylimääräiset lisäedut ja kuolintapaussumman korotukset (MEUR)" on esitetty rivillä "Vakuutetun kuoleman takia päättyneille vakuutuksille" maksettujen ylimääräisten lisäetujen määrä kuolintapauksissa (säästö- vakuutusten ylijäämän jako) ja rivillä "Kuolintapaussummien korotukset" on esitetty maksettujen lisäetujen määrä kuolintapauksissa (riskivakuutusten ylijäämän jako).

KALEVAN HALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT SÄÄSTÖVAKUUTUSTEN LISÄETUJEN JAKAMISTA KOSKEVAT TAVOITTEET 1.1.2003 ALKAEN

Tavoitteiden toteutuminen

MEUR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Maksetut korvaukset yksilöllisessä henkivakuutuksessa ilman lisäetuja													
Sopimuksen mukaan erääntyneille vakuutuksille	42,6	45,9	51,2	190,6	61,0	29,8	22,3	40,5	24,7	11,1	11,2	20,1	77,7
Takaisinostoon päätyneille vakuutuksille ⁽¹⁾	54,8	37,9	21,8	34,2	32,2	55,2	20,0	14,4	27,0	15,8	14,4	32,1	16,7
Vakuutetun kuoleman takia päätyneille vakuutuksille	11,6	22,4	8,7	10,0	10,9	10,2	10,3	9,4	8,9	7,2	14,2	6,6	10,2
Yhteensä	109,0	106,2	81,7	234,8	104,1	95,2	52,6	64,3	60,6	34,1	39,8	58,8	104,6
Lisäedut													
Ylimääräiset lisäedut ja kuolintapaussummien korotukset													
Sopimuksen mukaan erääntyneille vakuutuksille	15,0	17,1	18,8	92,6	35,6	28,6	13,0	33,6	20,3	10,8	10,7	19,9	56,8
Takaisinostoon päätyneille vakuutuksille	2,5	1,9	1,8	3,3	4,8	9,8	2,8	3,7	9,4	4,3	3,8	23,8	9,9
Vakuutetun kuoleman takia päätyneille vakuutuksille	0,9	3,4	1,6	3,2	4,3	2,6	2,3	3,5	3,5	2,4	6,3	2,5	6,9
Kuolintapaussummien korotukset	1,8	2,0	2,0	2,1	1,9	2,0	1,7	1,4	2,0	1,6	2,1	2,2	1,6
Yhteensä	20,2	24,4	24,2	101,2	46,6	43,0	19,8	42,2	35,2	19,1	22,9	48,4	75,2
Asiakashyvitykset	13,3	13,6	5,3	3,7	3,4	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	31,7	36,0	27,5	102,8	48,1	43,0	22,8	42,2	35,2	19,1	22,9	48,4	75,2
PROSENTTIA	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ylimääräisen lisäedun ja kuolintapaussummien korotusten maksettuja korvauksia korottava vaikutus keskimäärin													
Sopimuksen mukaan erääntyneille vakuutuksille	35,2 %	37,3 %	36,7 %	48,6 %	58,4 %	96,0 %	58,3 %	83,0 %	82,2 %	97,3 %	95,5 %	99,0 %	73,1 %
Takaisinostoon päätyneille vakuutuksille	4,6 %	5,0 %	8,3 %	9,6 %	14,9 %	17,8 %	14,0 %	25,7 %	34,8 %	27,2 %	26,4 %	74,1 %	59,3 %
Vakuutetun kuoleman takia päätyneille vakuutuksille	23,3 %	24,1 %	41,4 %	53,0 %	56,9 %	45,1 %	38,8 %	52,1 %	61,8 %	55,6 %	59,2 %	71,2 %	83,3 %
Yhteensä	18,5 %	23,0 %	29,6 %	43,1 %	44,8 %	45,2 %	37,6 %	65,6 %	58,1 %	56,0 %	57,5 %	82,3 %	71,9 %
Asiakashyvitykset	1,5 %	1,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,0 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

⁽¹⁾ Sisältää vakuutuksen päättävien täydellisten takaisinostojen lisäksi myös osittaiset takaisinostot, joihin vakuutus ei pääty.

 KALEVA

140 vuotta elämää

